Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...най 1921 оной ...ин 21-hэз гарана | № 137 (14859) | 1978 оной июниин 14, среда | Сэн 2 мүнгэн.

...АЗАР УҺАЛАЛГАДА—БҮХЫ ХҮСЭЕЭ

Үһа сасадаг машинануудые, бүлүүр станцинуудые үдэр һүнигүй хүдэлгэхэ. Түрүү луговодуудай жэшээгээр балгашье үһа миин алдахагүй гэжэ оролдохо. Ж Үрэмдэ-эл худагуудhаа үһа гаргажа, бэлшээреэ ундалуулха арга бэдэрхэ.

...НЭРЭДЭЭ ХҮРЭМӨӨР ХҮДЭЛЭЕЛ

...азарта хүндэгүйгөөр хандатехникэ болон үтэгжүүлгые ...ар хэрэглэдэг баримтануудай ...ушардаг байһые бидэнэр ...үй байха ёногүйбди, эрхэшье-...», — гэжэ КПСС-эй XXV ...дээрэ нүхэр Леонид Ильич ...невэй хэлэһэн үгэнүүд мелио-...бүхэнэй ухаан бодолдо бү-...хадуугдаһан байха. Энэ ха-...азар ажалда хабаатай хүн ...ние өөһэдынгөө хүдэлмэридэ ...жэлхы ёһоор хандаха эрилтэ ...а.

...нэйшье мэдэһээр, илангаяа ...й жэлнүүдтэ газар һайжа-...а, ургасыень дээшэлүүлхэ ...тэ парти, правительствамнай ...й ехэ анхарал хандуулна. ...нэй ашаар мүнөө колхоз, ...з бүхэндэ газарай үрэжэл ...аруулха, үһалуури хэхэ хүсэ ...й оньһон машинанууд жэл ...олошорно, элдэб янзын үтэг-...гэ улам ехээр үгтэдэг болжо ... Мелиоративна барилганууд ...дэлисэтэйгээр ябуулагдана. ...гээд ерэхэдээ, бии байһан ...арга боломжые, гүрэнһөө ...эн ехэ туһаламжые зүбөөр хэрэглэжэ, газар, үһаяа һайнаар ашаглаад, өөһэдынгөө бүхы мэргэжэл шадабари, дүй дүршэлөө дуунһьень элсүүлжэ хүдэлхэ эрилтэ мелиораторнуудай урда табигдана.

Мелиораторнууд — газар дайдые хубилган шэмэглэгшэд гээшэ гэжэ зон этигэл найдабаритайгаар нэрлэдэг. Үнэхөөрөө, хуурай элһэн губи газарта үрэ жэмэстэ саад сэсэглүүлхэ, үһа намаг, болдог добо болошоһон, орхигдошоһон газарые ашаглажа, үбһэ ногоо гү, али орооһо тарла долгилуулха ёһотой хүнүүд ха юмбибди даа. Тиимэһээ ажахын ахамад мелиораторһаа эхилээд, жиирэй луговод, механизатор хүрэтэрөө энэ һайн һайхан нэрэдээ, харюусалгадаа хүрэмөөр хүдэлхэ ёһотой болонобди.

Хэзээ нэгэтэ энэ мэргэжэлые шэлэжэ абаһандаа би баяртай ябадагби. Дээдэ һургуули дүүргэд, Загарайн районой үһанай ажахыда хүдэлөөд, мүнөө Эрхирэгэй совхоздо ахамад мелиораторраар ажаллана.

Совхозой ехэнхи таряалан, сабшалан үрэжэл багатай, жэжэ хайр шулуутай, улаан шабар хүрьһэтэй газар юм. Иимэ газарһаа һайн ургаса абахын тула үтэгжүүлгэ ехээр, зүбөөр оруулха, садатарнь үһалха хэрэгтэй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ажахы дотор энэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Түбхын түрүүн бүхы газарайнгаа хүрьһэ шэнжэлүүлжэ, тусхай картатай болгообди. Хэрбээ урдань наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ дайралдахыса гаргагдадаг һаа, мүнөө ямар нолидо, сабшаланда ямар үтэгжүүлгэ хэрэгтэйб гэжэ хүрьһэнэй картын ёһоор тэрэнь оруулагдана. Урдань гол түлэб хүрзэ, лоом зэмсэгтэй, мори тэргэтэй луговодууд лэ сабшалан дээрэ хүдэлдэг һаа, мүнөө оньһожоруулагдаһан звенонууд ажаллана. Ажахыда луговодуудай 14 тиимэ звено бии болгогдоо. Звено бүхэндэ 3—4 луговодууд нэгэ трактортай, тэрээндээ шагтагалха бүхы хэрэгтэй техникэтэй байдаг. Тиимэ звено даа-һан газар дээрэ үрэжэлыень һайжаруулха бүхы хүдэлмэриие хэжэ шадаха байна ха юм.

Хоёрдохёор, оньһожоруулагдаһан звенопуудтай болобобди гээд, үнинэй луговодуудай дүй дүршэлые алдаха болоо һаамнай, таарахагүй ааб даа. Юуб гэхэдэ, үһалуурийн ехэ һубаг ханаабуудһаа гадна, жэжэхэн булаг горходые хэрэглэжэ, жаахан ханаабуудаар баһал ехэ газар ундалуулагдана бшуу. Эндэ үнинэй луговодуудай дүршэл, шадабариие үргэнөөр хэрэглэхэ ёһотой болонобди. Тиимэһээ звено бүхэндэ дүршэлтэй луговодуудай хажууда залуушуулые табинабди. Жэшээлхэдэ, нёдондо 127 гектар сабшалангай га бүхэнһөө 26 центнер үбһэ ургуулжа абаһан луговод Даба Аюшеев хажуудаа залуу механизатор Юрий Эмигеновые абаад хүдэлнэ. Совхозой түрүү луговод Харитон Николасвич Манжуев баһал механизатор Анатолий Прокопьевые дүй дүршэлдөө һургадаг.

Энээнһээ гадна, жэлэй дүрбэн сагта сабшалан дээрэ хүдэлдэг тусхай оньһожоруулагдаһан отряд ажахыдамнай бии. Энэ отрядые бэрхэ механизатор А. Ш. Шардаев хүтэлбэрилнэ. Тус отрядай хүсөөр гансахан энэ жэлэй ургасада аша туһа болохоор 13 мянга шахуу тонно наг шэбхэ таряалан, сабшалан дээрэ гаргагдаа. Хамта 2930 центнер минеральна үтэгжүүлгэ тараагдаа. Тиигэжэ үһалагдадаг бүхы таряалан, сабшаланда хүсэд хүрэхэ үтэгжүүлгэ оруулагдаа гээшэ.

Гандуу уларилтай жэлдэ һубаг ханаабуудта үһанай элбэг байхынь тула гол горходой эхиндэ үбэлдөө 1,2 миллион кубометр тошон халяагдаа һэн. Тэрэнэй ашаар хабар эртэ (апрель соо) ногооной үшөө ургажа эхилээгүйдэ 1.500 гектар сабшалан, тарилга хэхын урда тээ 600 га таряанай газар үһалагдаа. Удаань май соо 864 гектар таряалан (гол түлэб хартаабха, корнеплодуудые, силосэй ургамалнуудые тариха газар), 2.264 гектар сабшалан нэгэ дахин үһалагдажа, таримал ургамал болон хээрын ногоон шиинг нойтоор хангагдаба.

Энэ жэлдэ айхабтар хуурай, ган гасуур уларилтай байһаниие хараада абажа, газар үһалха бүхы түхеэрэлгэнүүдээ хэзээ хэзээнэйхиһээ эртэ хүдэлгэжэ эхилээбди. Апрель һараһаа хойшо совхоз дотор 8 бүлүүр станци, үһа сасан хаядаг элдэб түхэлэй 11 оньһон машина (тэдэнэй табаниинь нэгэ доро ехэ газар үһалха «Волжанка» түхэлэй түхеэрэлгэ) үдэр һүнигүй хүдэлгэгдэнэ. Тэдээгээр таряалангаа үһалнабди.

Хэдэн жэлэй саана совхоздо гансахан нэгэ хабарай үедэ иимэ ехэ ажад бүтээхэ хүсэн, арга боломжошье байгаагүй. Тиимэһээ ажаллахада урматай болоо. Гансал хэнэн хүдэлмэреэ һайн шанартайгаар, тэрэнһээ ашаг үрэ ехээр абаха зорилго урдаа табиха ёһотойбди.

Би эндэ гол түлэб ажахыда бүхыдөө хэгдэжэ байһан ажал тухай хэлээб. Өөрөө шэбхэ зөөжэ, минеральна үтэгжүүлгэ тараажа, хүрьһэнэй дээгүүрхиие һайжаруулжа, үһалжа, ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэридэ сэхэ хабаадалсаашьегүй һаа, эдэ бүхы ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, ашаг үрэ ехэтэй түрүү онол арганууdые нэбтэрүүлхэ, звено, отрядуудай мелиораторнууд, луговодууд, газар үһалагшадтай үгэеэ һайн ойлголсожо хүдэлхэ гээшэ ахамад мелиораторай уялга бшуу.

Илангаяа сабшалан, бэлшээриин үрэжэл һайжаруулха, шэнэ газар ашаглаха, олон жэлэй ногоо ехээр тариха хүдэлмэриие бодомжотой һайнаар, холынь хараатайгаар эмхидхэхэ, энээнһээ ашаг үрэ түргэнөөр абахын тула ахамад мелиоратор хадаа өөрын тодорхой түсэбтэй.

Хэнэйшье мэдэһээр бүхы газарые нэгэ доро һайжаруулжархиха аргагүй. Тиимэһээ бидэ жэл бүри заатагүй 150—200 гектар газарта шэбхэ ехээр оруулжа, үтэг болгонобди. Ёһоор ургаса үгэхэеэ болиһон таряалангые зүбөөр элдүүрилээд, һайн сабшалан болгожо, ногоо тарниабди. Нёдондо 150 гектар тиимэ газарта ногоон таригдаа һаа, тэрээндэ мүнөө 326 гектар газар бэлдэгдэнхэй. «Бурводстрой» трестын ПМК-тай хамта Дабаата гэжэ газарта 200 гектар намаг хатаагаад, баһал ногоо тарихаар бэлдэнэбди. Эрхирэгэй һаалиин фермын дэргэдэ 259 гектарта һайжаруулагдаһан бэлшээри бии болгожо байнабди.

Газарай үрэжэл һайжаруулха, саг соонь үһалха хүдэлмэриие үргэнөөр эмхидхэжэ, байгша ондо бүхы сабшалангай гектар бүриһөө 15 центнерһээ бага бэшэ үбһэ абаад, хамта 30 мянган центнер үбһэ, 25 мянган центнер сенаж бэлэдхэбэл, ерэхэ үбэлжэлгын үедэ адууһа малаа хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангаха байнабди.

Е. ШУЛУНОВ,
Загарайн районой Эрхирэгэй совхозой ахамад мелиоратор.

...ҮНДЭТЭ ЭРХЭДЭ ...ҮРТЭХЫН ТҮЛӨӨ

...ижнеангарсктрансстрой» ...ын хүдэлмэришэд гур-...ли, габшагай ажалай ...й даабари болзорһоонь ... дүүргэхэ гэһэн мүры-...дэ хабаадана. Арга бо-...конуудаа хүсэдөөр, хү-...эриин сагые зүбөөр хэ-...хэ гэжэ оролдоно. ...тын 103 бригада ажа-...хэлсээ дундаа баталаад, ...эйнгээ дүүргэлтые на-...ар хинан шалгадаг юм. ...илга-хабсаралгын 597-... 581-дэхи поезднуудай ...ективүүд социалис мүры-...йнаар эмхидхэнэ. 581-... поездын А. Поддубный, ...алеванный гэгшэдэй хү-...эрилдэг бригаданууд ...й шанартайгаар барил-...жэ, даабаряа 165—170 ...цент дүүргэдэг. Эдэнэр ...дэхи кварталай дүнгөөр ...нэй дундаһаа эрхимлэ-... мүнгэн шангаар урма-...лагдаа һэн.

...рестымнай барилгашад ...аа залуушуул, «мэргэ-...эрээ шалгарагша» гэ-...нэрэ зэргэдэ хүртэхын ... мүрысөнэ. Барилга-...саралгын 575-дахи поез-... А. Л. Мудров, В. И. ...ьянцев гэгшэдэй хүтэл-...дэгэр бригаданууд ха-...ай даабариие холо ...лэн дүүргэнэ.

...АМ-ай Буряадай учас-... дээрэ түмэр замай тү-...ын рельс табилсаха эр-... хүртэхын тула хүн бүхэн ...энэ. Энэ мүрысөөндэ 37 ...комол-залуушуудай бри-... хабаадана. 572-дохи ...дын хүдэлмэришэд А. ...нгулин, И. Куватов гэг-... хүтэлбэрилдэг бригаанууд халаанайнгаа даа-... 170—174 процент ...тэжэ, олоной анхарал ...а, һайшаал магтаалда ...нэ. «Нижнеангарск-...строй» трестын хүдэл-...шэд мүрысөөндэ иимэ ...хитэйгээр хабаадажа, гайхамшаг амжалтануудые туйлана.

Хүдэлмэришэд бүхы хаба шадалаа, хүсэл эрмэлзэлээ ажалдаал зорюулна. Олоной иимэ урагшаа эрмэлзэ-...һэн һанал бодолтойгоор ажаллаһан дээрэһээл амжалта туйлагдана. Тус трестын коллектив нэгэдэхи кварталай туршада генподрядаар барилга хэхэ даабаряа 125 процент, өөрынгөө хүсэ шадалаар барилга хэ-...хэ даабаряа 106 процент дүүргэһэн байна. Жэлэй эхинһээ байрын гэрнүүд олоор ашаглалгада тушаагдаа. Энэ амжалтаяа арьбадхахын тула үшөөл шангаар хүдэлхэ бологдоно бшуу.

«БАМтоннельстрой» управлениин хүдэлмэришэд транспортно - дренажна штольни, тоннель малтаха даабаряа дүүргэхын түлөө оролдоно. Шэнээр эмхидхэгдэнэн 19-дэхи тоннельнэ отрядай хүдэлмэришэд түрүүшын лэ үдэрһөө хаба шадалаа харуулна. Энэ отрядай К. Молоджей гэгшын бригадын проходчигууд 12-дохи тоннельнэ отрядай П. Мясниковой бригадатай мүрысэдэг байха юм. Эдэнэр Байгалай хаданууdай хоёр талаһаань тоннель малтана. Даабарла хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Дундаа айлшалалсадаг, дүй дүршэлөө хубаалдадаг. «БАМтоннельстрой» управлениин бэшэшье отрядуудай хүдэлмэришэд барилга амжалтатайгаар хэнэ. Байгаалиин али олон бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабана.

БАМ-ай Буряадай участогай хүдэлмэришэд гурбадахи габшагай ажалай жэлые амжалтатайгаар эхилээд, нараһаа нарада үшөөл үндэр бүтээсэ туйлаха гэжэ эрмэлзэнэ.

В. ИСАКОВ.

Үни удаан шиинг нойтоор үндалаагүй газар дээгүүр хуа тоохон үрхирэн, тала дайдаар тунан тарана.

—Хайшаашье хабар болжо байна гээшэб даа. Нёдондоньһоо хойшо дуһалшье бороо ороногүйл. Энэ хада, уулануудай боорноо эхи абадаг горхон, булагууд, юрэдөө, хатажа, шэргэжэ байна. Эндэхи сабшалангаа үһалхашье аргагүйдэхэмнай ха — гээд, Борис Раднаевич ехэ һанаагаа зобонгёор багахан шэбэрэй баруун таладахи сабшалан тээшэ шэртэн хаана.

— Тэндэтнай нэгэ боро мори тэргэтэй хүн ябанал,— ...эбэб.

— Аа, тэрэш энэ сабшалан даажа абаһан луговодэхэнэрнай гээшэ.

— Юу, эхэнэр гэнэ гүт? Эхэнэрнүүд луговодоор хүдэлнэ гэжэ дуулаагүйлби.

— Юу хэлээ гээшэбта, манай совхоздо нэгэншье бэшэ, харин зургаан эхэнэр луговодоор ажалладаг юм. Эрэшүүлһээ дутуугүй хүдэлэгшэ. Зарим талаараа бидэ, бүһэтэйшүүлые, холо хаяха байха, — гээд, Борис Раднаевич энеэбхилнэ.

Тус совхоздо эхэнэрнүүдые луговодоор хүдэлгэжэ эхилһээр үнинэй болоо юм. Тэдэнэртэ тусхай участок даалгажа үгтэнхэй. Эртэ хабарһаа хойшо эдэнэр участогууд дээрээ гаража, сабшалангаа шулуу шохойһоонь сэбэрлэжэ, үһалха гэхэ мэтын хүдэлмэри хэнэ. Машина техникэ үгышье һаа, тэдэнэр нилээд ехэ хүдэлмэри дүүргэдэг. Хабартаа совхозой лугомелиоративна отрядай тэдэнэй участогууд дээрэ шэбхэ гаргаһан, минеральна үтэгжүүлгэ оруулһан хойно үһалжа эхилнэ бшуу.

— Совхоздомнай хүнүүд ходо дуталдадаг. Тиимэһээ бидэ хэлсэжэ үзөөд, хэдэн эхэнэрнүүдтэ луговодоор хүдэлхыень дурадхаһан байнабди. Тэдэнэр энээнниемнай схэтэ һайшаажа, энэ хүдэлмэридэ дуратайгаар ажаллажа эхилээ һэн. Мүнөө эдэмнай газараа һайн мэдэхэ, дүй дүршэлтэй луговодууд болонхой. Энэшье хабартаа Ц. Д. Содномова, Ж. Гармажапова, Б. Жамбалова, Ц. Лодоева гэгшэд муу бэшээр хүдэлжэ байна.

Иигэжэ хөөрэлдэнөөр Гэрэлма Санжижаповагай участок хүрэжэ ерэбэбди. Булагай эхинһээ татагдаһан багахан зурууд ханаабай оёороор үһан арай шамайхан урдажа, сабшалан дээгүүр тарана.

— Харыт. Энэ юу үһалха үһан гээшэб даа. Булагнай шэргэжэ байнал. Хэдэн һалаа ханаабаар ябаха үһан үгы, тиимэһээ нэгээрнь урадхуулжа үһалха болоо бэзэб, — гээд, Гэрэлма тээ доогуур татаатай байһан ханааб тээшэ заана.

Үнэхөөроошье, иимэ хатуу ган гасуурай боложо байхада, гол горхоной үһан багa боложо, сабшалан үһалхань бэрхэтэй болоо. Тиигэбшье Г. Санжижапова мүнөө булагайнгаа гаража байгаа үһа гүйсэд дүүрэн хэрэглэжэ, сабшалан ундалуулжа байнхай. Нёдондо даалгагдаһан 60 гектар энэ сабшалангай гектар бүриһөө 20 центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа абаа юм. Энэмнай муу бэшэ үрэ дүн шуу. Харин мүнөө жэлдэ луговод энээнһээ дутуугүй үбһэ абаха зорилго табинхай.

Бүхы дээрээ Худанай совхоз сабшалан болон таряалангай үрэжэл һайжаруулха габшагай хоёр һарын түсэб үлүүлэн дүүргээ. Эндэ илангаяа һайнаар үһалуурийн хүдэлмэри ябуулагдана. Үнгэрһэн хугасаада сабшалан болон таряалан дээрэ бүхыдөө 6250 тонно шэбхэ гаргагдаа. Энэнь хараалагдаһан түсэбһөө 350 тонноор үлүү болоно. Тиихэдэ 1100 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Мүн нилээд ехэ газарта борнойлго хэгдэһэн байна. Һүүлшын мэдээгээр, гурба мянга гаран гектар сабшалан үһалагдаа. Совхоздо бүлүүр 10 станци бии юм. Тэдэнниинь эртэ хабарһаа хойшо тодхогдожо, таһалгаряагүй хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ. Кукуруза, куузику болон овощ ургуулха газарнууd баһал үһалагдаа. Энэ ехэ хүдэлмэридэ совхозой ахамад мелиоратор, коммунист Борис Раднаевич Санжимитыповэй оруулһан хубита ехэ. Энэ нүхэрнай олон жэлдэ мелиораторраар хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон хүн. Тэрэ хэды шэнээн минеральна үтэгжүүлгэ, шэбхэ оруулхаб, хайшан гэжэ үһалхаб, ямар хүрьһэтэйб, ямар бодосуудаар дуталданаб гэхэ мэтые сээжээр мэдэдэг. Тиихэдэ нилээд ехэ туршалгын хүдэлмэри хэдэг байха . Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ. Борис Раднаевич Санжимитыпов ажалдаа тон харюусалгатайгаар, ухаан бодомжотойгоор хандадаг хүн юм.

М. САНДАНОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: луговод Гэрэлма Санжижапова.

Авторай фото.

Хэжэнгын район.

УҺАЛУУРИНЬ УРАГШАТАЙ

МАКЕЕВКЫН ТУГ ДЭЭРЭ ОРДЕН ЯЛАРБА

МАКЕЕВКЭ. (Донецкэ область). (ТАСС). Макеевкэ хотодо Ажалай Улаан Тугай орден барюулалгада зорюулагдажа, ажалшадай түлөөлэгшэдтэй хамта партиин горкомой болон арадай депутадуудай городской Соведэй баярай суглаан июниин 12-то болобо.

Тэрээндэ хабаадагшад нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое өхэ дэбжэлтэтэйгээр хүндэтэ президиумдэ һунгаһан байна.

Сугларагшадта хани халуунаар уттагдан, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй эльгээһэн үнэн зүрхэнэй амаршалгые тэрэ хотын ажалшадта нэрьемэ альга ташалган доро дамжуулба.

Сүлөөтэ зохёон байгуулхы ажалай илан мандалгын һүндэ болоһон ордениие Макеевкэ хотодо барюулалга гайхамшаг сагта боложо байна гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Коммунис партиин хүтэлбэри доро манай орон, бүхы совет арад КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото байдалда бэелүүлэн, эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Мүнөө үе сагай элитэ ехэ документ болохо Совет шэнэ Конституци ниитын ба гүрэнэй байгуулалтада манай социалис бүхы бодото байдалда һайн нүлөө үзүүлнэ.

Макеевкын революционно эдир наһан тэрэнэй намтарта баатаршалгата хуудаһануудые бэшэнхэй. Дайн Донецкэ газар дээгүүр туйлай ехэ һандарал, гасалан, зоболон үүдхэһэн байгаа. Нүхэр Л. И. Брежнев «Һэргэн хүгжэлгэ» гэжэ ном соогоо мартагдашагүй тэрэ үдэрнүүд тухай, һэргээн хүгжөөлтын асари ехэ хүдэлмэри тухай үнэншэмэ зүбөөр, найдамтайгаар хөөрэнэ. Леонид Ильичэй дурсалгануудай мүрнүүд энэ зал соо һууһан хүнүүдэй олонхиин зүрхэ сэдьхэлдэ гүнзэгыгөөр оронхой. Донбасста бэшэ, харин хүршэ Запорожидо, Днепропетровщинодо болоһон үйлэ хэрэгүүд тухай эндэ хэлэгдээшьеһаань, дайнда һандаргадаһан ажахыгаа һэргээхэдээ, тэрэ олохон юумээрээ тудалдана бшуу.

Донбассай, тэрэ тоодо Макеевкын ажалшад бүхы оронтоёо, арадтаяа хамта, айхабтар ехэ хүсэл зориг, баатаршалга гаргажа, шэн габьяа харуулжа, богонихон болзор соо Донецкэ индустриальна районние һэргээһэн байгаа. КПСС-эй XXIII, XXIV ба XXV съезднүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото байдалда бэелүүлһэнэй ашаар хото город илангаяа хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэжэ байна.

Ороной ажабайдалда болоһон социально-экономическа хубилалтануудые, промышленность болон хүдөө ажахын хүгжэлтые шэнжэлэн харуулхадаа, эдэ хубилалтануудые эндэ, социалис Макеевкэдэ элеэр мэдэрнэбди гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Ажалшадай һуудал байдалые саашадань һайжаруулхын, дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө КПСС-эй ба Совет гүрэнэй тэмсэлэй асуудалнуудта В. В. Кузнецов тогтожо хэлээ.

Дотоодынь болон гадаадын политикын асуудалнуудаар манай ороной урда табигдаһан зорилгонууд олон янзын, орёо юм. Совет арадай жаргалта байдалай аша туһада, аюулгүй байдал ба эб найрамдал бэхижүүлхын, хүгжэлтэ дэбжэлтын аша туһада Коммунис парти хүсэ шадалаа гамнангүй, саашадаашье ажаллаха байна.

В. В. Кузнецов СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указ уншаад, суглараг шадай удаан үргэлжэлһэн альга ташалган доро хотын тугта шагнал зүүбэ.

Макеевкынхидэй дайшалхы ба ажалай алдар габьяада үндэр сэгнэлтэ үгэнэнэйнь түлөө суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэ, Совет правительствада, нүхэр Л. И. Брежневтэ халуун баяр хүргөө. Арадай аша туһада партиин саг үргэлжэ хандуулһан анхарал оролдолгодо харюу болгон, орденто хотын ажалшад КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын, түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө улам үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлхэ, социалис Эхэ оронойнгоо экономическа хүсэ шадал бэхижүүлгэдэ патриотическа хэрэгүүдээрээ, туйлалтануудаараа ехэ хубитаяа оруулха юм гэжэ эдэнэр тэмдэглээ.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэ, нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые ехэ дэбжэлтэтэйгээр абаба.

УРГАСА ХУРЯАЛГАДА БЭЛДЭНЭ

Ороной урда нютагуудта ороohото ургамалнуудые хуряажа захаланхай. Узбекистанай, Туркменистанай, Таджикистанай полинууd дээрэһээ шэнэ ургасын тарян хадагдаа, Грузиин, Азербайджанай, Хойто-Кавказай ажахынууd ургаса хуряалгада орохые бэлдэжэ байна. Ургаса хуряалга гансал таряашадта шалгалта болохо бэшэ юм.

«Союзсельхозтехника» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэлдэ ТАССай корреспондентдэ мэдээсэһэнэй ёһоор, олонхи заводуудай коллективүүд түсэбүүдээ хаража үзэһэн, хүдөө нютагта шухала хэрэгтэй машинануудые болзорһоонь урид бүтээн гаргахын тула арга нөөсэнүүдээ элирүүлһэн байгаа. «1978 ондо ургаса хуряалгые, хүдөө ажахын продуктнуудые болон тэжээл бэлэдхэлые хангаха ба 1978—1979 онуудай малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэй тогтоол хүн зоной хүсэ шадалые элсүүлһэн документ болоһон байна.

Ургаса хуряалгын хүдэлмэриин эхилтэр колхоз, совхозууд ороohоной 52 мянган комбайн, 54 мянган шахуу пресс-подборщик, ороohо сэбэрлэдэг 18 мянган машина абаха юм. Мүнөө Краснодарай ба Ставрополиин хизаарнуудай, Ростовско, Волгоградска, Саратовска областьнуудай, Украинын, Молдавиин ажахынууd шэнэ техникэ үргэн ехээр абажа байна. Хлопок, барайгар, саахарай свекло, кукуруза болон бусад ургамалнуудые хуряахаар хараалагдаһан машинанууд хүдөөгэй ажалшадта болзорһоо урид эльгээгдэнэ.

Ургаса зөөлгэ—хуряалгын хүдэлмэриин шухалын шухала шатань мүн. «Сельхозтехникын» транспортна управлени «таряанай» автоколоннонуудые бүридхэн байгуулгаяа дүүргэжэ байна. 180 мянга шахуу гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхиһээ 20 мянгаар олон автомобиль «Поли — тоог — элеватор» гэһэн замда гараха юм. 8 тонно ороohо ашаха аргатай ехэ ашаанай КамАЗ-уудhаа бүридүүлэгдэһэн автопоезднуудай тоо нилээд олошоруулагдаха.

Оньһон техникын найдамтай хүдэлмэриие хангахын тула хүдөө нютагуудта заһабарилагшадай, слесарьнүүдэй 20 мянган звено эмхидхэгдэн байгуулагдаа.

(ТАСС).

27 МИЛЛИОН ШАХУУ

Сотниковой шубуунай фабрикын коллектив гүрэндэ үндэгэ худалдаха хахад жэлэнкгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ. Эндэхи шубуушад зургаа һарын туршада 26 миллион 180 мянган үндэгэ худалдаха түсэбтэй байгаа. Арбадахи табан жэлэй габшагай ажалай гурбадахи жэлдэ фабрикын коллектив социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, үнгэрһэн үедэ 26 миллион 898 мянган үндэгэ худалдаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо хоёр миллион шахуугаар үлүүлбэ.

Шубуунай фабрикын хүдэлмэрилэгшэд үндэгэ суглуулан абаха социалис уялгаяа баһал эршэмтэйгээр бэелүүлнэ. Жэлэй эхинһээ эдэнэр 28,5 миллион үндэгэ абаа. Арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлэйхидэ орходоо энэмнай нэгэ миллион 763 мянгаар олон болоно. Иигэжэ фабрикын шубуушад тахяа бүриһөө дунда зэргээр 99 үндэгэ суглуулаа гэхэ гү, али энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 13 үндэгөөр дээшээ.

Социалис мүрысөө саашадань улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, түрүү коллектив июнь һарада 5 миллионһоо үсөөн бэшэ үндэгэ худалдахаар хараална.

А. НАГАСЛАЕВ.

Улаан-Удын район.

ПАРТИЙНА ажабайдаа

ОЛОНИИТЭ ҺАЙШААНА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй «Бага газар», «Һэргэн хүгжэлгэ» гэжэ номуудай гүн удхатай танилсаха, гүнзэгыгөөр шудалха асуудалда зорюулагдаһан конференци партийн Улаан-Удын райкомдо үнгэргэгдэбэ.

Энэ конференцидэ партийна эхин организацинуудай секретарьнар, сельскэ, поселково, сомоной Советүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, һургуулинуудай, СПТУ болон техникумэй хүмүүжүүлэгшэд, «Знание» бүлгэмэй эхин эмхинүүдэй түрүүлэгшэнэр, политинформаторнууд болон агитаторнуудай бүлэгүүдые хүтэлбэрилэгшэд хамтадаа 200 шахуу хүн хабаадаа.

Энэ конференци дээрэ КПСС-эй райкомой секретарь Т. И. Федотов дэлгэрэнгы элидхэл хэһэн байна. Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Ивалгын гидромелиоративна техникумэй эхин парторганизациин секретарь Н. А. Шишмарев, Оронгын дунда һургуулиин багша Е. Б. Маракинова, Дээдэ-Жэрэмэй СПТУ-гай директор М. И. Колбин, Ивалгын поселково Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. П. Денисенко болон бусад хабаадалсаа.

Нүхэр Л. И. Брежневэй «Бага газар», «Һэргэн хүгжэлгэ» гэжэ номуудай удхые олонитэда тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха тон шухала байһые конференцидэ хабаадагшад онсолон тэмдэглээ.

А. ВЕРБИЛОВ,
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

КОММУНИСТНУУД—ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Хэзээдэшье бүхы юумэнэй түрүү зэргэдэ ябаха, үйлэдбэриин ашаг үрэ ба хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл толгойлхо, бүхы дээрэнь дэбжэлтэ туйлаха, олониитын эдэбхитэй эмхидхэлшэ, хүмүүжүүлэгшэ байха гээшэ коммунистнуудай уялга мүн гэжэ «1978 оной түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мурысөө дэлгэрүүлхэ тухай, үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл шангадхаха тухай» асуудалаар партийна, совет, ажахын, профсоюзна ба комсомолой организацинуудта, бүхы ажалшадта КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай Бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Тоорын отделениин партийна эхин организаци 42 коммунистнуудһаа нэгэдэн бүридэнэ. Тэдэнэй динлэнхи олониинь колхозой үйлэдбэриин гол участогууд дээрэ үльгэр жэшээ харуулан, үнэн сэхээр, эдэбхи эрмэлзэл түгэс ажаллажа байдаг юм.

Манай отделени хадаа колхоз соогоо эгээл томониинь болоно. Тэрэнэй харьяата газар дайда дээрэ һу һаалиин хоёр, хониной нэгэ фермэ бии, тракторна бригада хүдэлнэ. Отделениимнай коллектив бүхэн яһала амжалтануудые түйлажа байдаг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, Доодо-Тоёогой һу һаалиин фермын коллективые олон жэлэй туршада мал ажалда хүдэлһэн дүй дүршэл ехэтэй молхозник Д. С. Матуев хүтэлбэрилнэ. Энэ фермын коллектив 1977 ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2786 килограмм һу һаажа, аймагай МТФ-нүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мурысөөндэ илажа гараһан. Энэ жэлэй дүрбэн һара соо үнеэн бүриһөө 1071 килограмм һу һаагаад байна. Тиигэжэ аймаг дотороо хоёрдохи һуурида ябана. Нёдондо энэ хугасада 963 килограмм һу һаагаа. Энэ урагшаа хэнэн һайн алхамда коммунист хүтэлбэрилэгшэ Матуевай оруулһан хубита нилээд ехэ ааб даа. Тэрэ фермынгээ малшадые габшагайгаар, эдэбхи эрмэлзэлтэйгээр хүдэлгэжэ, тэдэнэй ажалые зүбөөр эмхидхэжэ шадана бшуу.

Мүн Тоорын һу һаалиин фермынхид жэл бүри үнеэдэйнгээ ашаг шэмые нэмээжэ байдаг дүй дүршэлтэй. Эндэхи һаалишад үнгэрһэн дүрбэ һарын туршада нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, үнеэн бүриһөө 137 килограммаар ехэ һу һаагаа байна. Эндэ суггаа ажаллажа байһан нүхэдтөө оролдосотой ажалай жэшээ харуулан дахуулжа ябадаг үнинэй һаалишан, коммунистка Р. С. Мурдоновагай хубита горитой. Ринчин Сыреновна илангаяа залуу, дүршэл багатай һаалишадта хайшан гэжэ ажаллаа һаа ехэ һу абтаха ёһотой байһыень ходо заажа, һургаал зүбшэл үгэжэ ябадаг хүн шуу.

Ленинэй хоёр орденоор шагнагдаһан алдар суута Г. С. Шойбоновой толгойлдог хонишодой бригадада ажалай эрхим амжалта ходо түйладаг коммунистнууд бии. Тэдэнэй нэгэн Б. Б. Шойбонов мүнөө жэл зуун эхэ хонин бүриһөө зуун хурьга абаха, дүрбэнһөө бага бэшэ килограмм нооһо хайшалха гэһэн уялгатай һэн. Мүнөө тэрэ хурьга абаха зорилгоёо бэелүүлэнхэй. Хонидынь тобир тарганаар ондо оробо. Тиимэһээ нооһо хайшалжа абаха уялгаяа дүүргэхэ байһандаа тэдэнэр батаар этигэнэ. Энээнһээ гадна коммунист Шойбонов фермынгээ агитатор юм. Суггаа ажаллажа байһан нүхэдтөө партийн политикые тодо һонороор тайлбарилан ойлгуулжа, харюудань шэнэ амжалта туйлахые уряалжа байдаг.

Энэ жэлэй хабарай тарилга урда жэлнүүдэйхиһээ онсо ондоо эмхидхэлтэй байба. Юуб гэхэдэ, хабарай тарилгын хүдэлмэридэ түрүүшынхээ ипатовска арга дүршэл нэбтэрүүлэн хэрэглэгдээ. Энээниие бэелүүлхэ хэрэгтэ манай коммунистнууд гол үүргэ дүүргэбэ. Жэшээлхэдэ, колхозой ахамад агроном коммунист А. М. Холбоев шэнэ түрүү арга дүршэл нэбтэрүүлхын тула ехэ оролдолго гаргана. Түрүүн энээн тухай өөрөө һайнаар бодожо үзөөд, нютагай эрхэ байдалда тааруулан нэбтэрүүлхэ түсэб табиһан юм. Тэрэнээ удаань олоной зүбшэн хэлсэлгэдэ табяа һэн. Ипатовскынхидай онол арга үнгэрһэн жэл таряа хуряалга дээрэ амжалтатайгаар нэбтэрүүлэгдэһэн бэлэй. Мүн мунөөшье хабарай тарилга дээрэ яһала һайнаар хэрэглэгдэбэ гэхэдэ болоно. Бидэ мүнөө жэл эртынгээ ороohото ургамалнуудые майн 7-до, ороohото бусад болон силостэ ородог ургамалнуудые бүхыдэнь майн 15-да тарижа дүүргээ һэмди.

Хабарай тарилгын хүдэлмэри дээрэ механизаторнууд коммунистнууд А. С. Матуев, С. Ш. Мухуев болон бусад түрүү зэргэдэ ябажа, одоол эрхимээр ажаллаба. Залуу коммунист С. Ш. Мухуев тарилгын звено толгойлоо. Тиихэдээ үдэр бүриин нормые 110—120 процент дүүргэхэ арга байдал хангаһан байгаа. Тэрэнэй дүү хубүүн комсомолец Бадмажап Мухуев ахаһаа жэшээ абажа, заашье дутуугүй бэрхээр ажаллаба. Тэрэ ахатаяа һэлгэлдэжэ байгаад, нэгэ трактор та хүдэлөө. Бүтээсэ ехэтэйгээр, һайн шанартайгаар ажаллаһан аха дүүнэрэй звено ажалай табан хоногой дүнгөөр нөгэнтэ бэшэ нэгэдэхи һуури эзэлээ, дамжуулгын улаан вымпелдэ хүртөө. Трактористка А. С. Матуев хабарай тарилгын эхиннээ хойшо мунөө хүрэтэр минеральна үтэгжүүлгэ хүрьһэндэ оруулаа. Нормын ёһоор 30 гектарай орондо 35—40 гектар газарта үтэгжүүлгэ шэнгээдэг байгаа. Эдэ коммунист хубүүдэй унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй ажаллажа байхада, партийнабэшэ хубүүдэй тэдэнэрнээ жэшээ абан, габшагайгаар, нэтэрүүгээр хүдэлдэг байһаниинь элитэ ааб даа. Зарим үедэ тэдэниие буляадшье абаһан байха.

КПСС-эй райкомой гэшүүн, үнинэй механизатор С. В. Мурдонов 110 гектар сабшалан даажа абанхай юм. Тэрэнэй звенодо Бадма Дырбеев, Самба Хундоев, Сергей Шойбонов гэгшэд ажаллана. Эдэнэр мүнөө сабшалангаа хоёр дахин таляан болоторнь уһалаад байна. Мүнөө дүрүү боломо үдхэн хухэ ногооной ургажа байхые харахада урматай. Үбһэндэ орохо хаһын дүтэлтэр коммунист Мурдоновой звено сабшалангаа заахашье хатаангүй уһалжал байха зорилготой. Тэдэнэр гектар бүриһөө 25 центнерһээ дээшэ үбһэ хуряаха гэһэн үндэр уялга абанхай. Сабшалангаа уһалхаһаа гадна, тэрээн дээрээ минеральна үтэгжүүлгэ, наг шэбхэ тараажа, хүрьһыень шанаржуулна, модо шулуунһаань сэбэрлэнэ. Сэрэн Будаевич һанаһандаа хүрэхэ, элбэг ехэ үбһэ хуряаха лаб бата найдамтайгаар ажаллажа байнхай.

Һаяшаг партийн гэшүүндэ абтаһан ветеринарна фельдшер Л. Д. Шобоев коммунист солоёо нэрлүүлжэ, тон һайнаар хүдэлжэ байна гэжэ хэлэлтэй. Тэрэ отделениингээ ветеринарна албан хэрэгые һайнаар табинхай. Малай гээлтэ хоролтодо орохо ябадалые үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулхада, эрид хороогоо. Ветеринарна һэргылэмжын хүдэлмэриие саг соонь хэнэ. Тэрэ Тоорын МТФ-гэй агитатор. Энэ фермын коллективэй һу һаалгаар түрүү зэргэдэ ябаһан ушар коммунистын партийна даабаряа хэр зэргэ дүүргэжэ ябаһыень элирхэйлэн гэршэлнэ.

КПСС-эй гэшүүн Г. Б. Танхаева колхозой техникүрэжүүлэгшэ юм. Тэрэ колхозойнгоо бүхы фермэнүүдэй үнеэдые гансаараа үрэжүүлдэг, баян дүршэлтэй болдоһон мэргэжэлтэ. Жэл ошохо тума Галина Балдановна улам олон тугал абаха дүй дүршэлтэй болоно. Тэрэнэй оролдосотой хүдэлмэриин ашаар лэ манай колхоз һу ехээр һаадаг болонхой гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйб. Тэрэ район дотороо түрүүлжэ ябаһан Доодо-Тоёогой һу һаалиин фермын агитатор даабаритай. Тэрэнэй ябуулһан ойлгуулга хүдэлмэриин үрэ дүн мүнөө эли тодоор харагдана.

Түрүү коммунистнуудгаа нэрэ солые, ажалгые эндэ дурдахатаяа, та, пенсидэ гараашье үйлэдбэридэ нинтын мэридэ хаба шадалтай хабаадалсажа ябаһан коммунистнуудаа нэрлэхэдэ буруу болохо. 72 наһатай пенсионер С. Д. Ошоров сабшаһайжаруулха хүдэлмэрие ябалсана, залуушуулые ган хүмүүжүүлнэ. Добжитович 1932 оной партийн гэшүүн, түрүү хозойнгоо хүндэтэ нуудай нэгэн юм. Тиимэ залуушуулые хүмүүжүүлэгшэ хэрэгтэ эдэбхитэй хабаадасаг байһаниинь тон шаалтай. Пенсионер, нэй коммунист С. Д. Шобонов мүн колхозой үйлэдбэриһөө холоо динлэхэ хүдэлмэрээ хэ. Тэрэ баһал залуушуулаһайн хэрэгтэ хүмүүжүүлэгшэдэй нэгэн юм.

Манай партийна эхин организацинн коммунистнуудыг нигэжэ ходоодоо түрүү зэргэдэ ябана. Тэдэнэр КПСС-эй XXV съездын шийдвэринүүдые бодотоор бэелүүлхын тула үнэн зүрхэнэй оролдоно.

Б. ХАЛУДОРОВ.
Түнхэнэй районой Ленинай нэрэмжэтэ колхозой Тоорын отделениин партийна эхин организациин секретарь.

Эрхүүгэй областьдо Усолье-Сибирскын хүдөө ажахын комплексын барилга түсэбтэ табан жэлэй туршада эрэшэтэйгээр ябуулагдана. Хүдөө ажахые промышленна үндэһэ һуури дээрэ эрхилхэ шухала хэрэг амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Хүдөө ажахын комплексын бүридэлдэ тепличнэ ажахы, гахайнуудые промышленна аргаар таргалуулан ябахаха предприяти, шубуунай фабрика ороно.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: шубуунай фабрикын продукци наймаанай эмхинүүдтэ ябуулагдажа байна. Нугаһанай инкубаторые даагша Г. С. Парпура, оператор Г. К. Попова (зүүн гарһаа) ажалдаа.

ТАСС-ай фотохроника.

ФОТОРЕПОРТАЖ

ДУТУУ ДУНДАНУУДАА УСАДХАХА

КПСС-эй Ахын райкомой бюрогой заседани дээрэ «Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ районой «Малшан» газетын ба нютагай радио-дамжуулгын үүргэ дээшэлүүлхэ тухай» асуудал эубшэн хэлсэгдэбэ.

Аймаг дотор ябуулагдажа байгаа экономическа болон соёл культурын байгуулалтын асуудалнууд районно газетын хуудаһанууд дээрэ болон радиогоор бодото баримтануудта түшэглэн, яһала харуулагдана гэжэ тэмдэглэгдээ. Газетэ болон радиогой хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэдтээ хамта түрүү коллективүүд болон үйлэдбэриин түрүүшүүлэй үүсхэлнүүдые, хүдөө ажахын шухала шугала кампанинуудай ябасые харуулха хэрэгые нилээд һайжаруулаа, арадай хиналтын болон элдэб шухала асуудалнуудта зорюулагдаһан тусхай хуудаһанууд газетэдэ толилогдодог болоо. Ажалда коммунис ёһоор хандаха, ажалай журам бэхижүүлхэ, нинтын журам эбдэгшэдтэй эбсэшэгүй байха тухай асуудалнууд мүн лэ тунхаглагдана. Нютагайнгаа солотой хүнүүдэй ажалай болон дайшалхы намтар дээрэ ургажа ябаа залуу үетэнние, һурагшадые Эсэгэ орондоо дуратайгаар, тэрээндээ үнэн сэхэ байхаар хүмүүжүүлхэ тухай асуудалнууд газетын хуудаһанууда һуурияа оложол, агаарай долгиндо гаражал байдаг гэжэ бюро дээрэ онсо тэмдэглэгдэбэ.

Гэхэтэй хамта бюродо тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, «Малшан» газетэдэ болон радио-дамжуулгада үйлэдбэриин, социалис мурысөө эмхидхэлгын болон ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын асуудалнууд гүнзэгыгөөр, удха түгэлдэрөөр харуулагданагүй, ямаршье баримтата шүүмжэлэлгүй юрын мэдээсэлнүүд, тоонууд, уряанууд болоод дүүрэшэнэ. Социалис мурысөөндэ хам ороһон ажахынуудай, коллективүүдэй уялгануудай дүүргэлтэ гүнзэгыгөөр тодоруулагданагүй. Партийна, комсомолой болон профсоюзай эхин организацинуудай, нютагай Соведүүдэй хүдэлмэриин онол арганууд, дүй дүршэлнүүд мууса харуулагдана.

Ажалшадые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй ажалай ба политическэ эдэбхиие дээшэлүүлхэ, гүрэнэй болон ажалай журам бэхижүүлхэ хэрэгтэ коллективүүдэй оруулха хубита, тэдэнэй үүргэ харуулха асуудалнууд һулаар табигдана гэжэ бюро дээрэ тэмдэглэгдээ.

Газетэдэ бэшэгдэһэн гү, али агаарай долгиндо гараһан материалнууд мүнөө үе сагай уншагшадай болон шагнагшадай эрилтые гүйсэд ханганагүй, тэдэнэрэй сэдьхэл зүрхэ хүдэлгэмэ асуудалнууд табигданагүй. Уншагшадтай ба ажалшадтай уулзалгануудаа, конференцинүүд болоногүй, редакци, радиогой хүдэлмэрилэгшэд тоосоо үнгэргэнэгүй гэжэ саашань заагдаһан байна.

КПСС-эй Ахын райкомой бюрогой заседани газетэ, радиогой хүдэлмэриин дутуу дунданнуудыень заажа, үндэһөөрнь һайжаруулха хэмжээнүүдые абахыень редакциннуудые уялгалаа.

Ц. ЦЫБДЕНОВ.

Зүүн районуудые комплексноор хүгжөөхэ

БАЙГАЛАЙ СААНАХИ ХОТО

Улаан-Удын түбтэ малгайн магазин бии. Тэрэ нүхэндэл адлирхуу бишыхан таһалга соо байрладаг юм. Таанад шляпа үмдэжэ үзэхые хүсэбэ гэлэйт.

— Тиихэдэтнай хэн гүйнаб? — гэжэ наймаалагша асууха. — Түрисэлдэн дутэлэгты. Яаһаншье уйтан газар гэжэшэб!

Энэмнай хотын юрын үзэгдэл болоно. Худалдаа наймаанай газар ехэл дуталдадаг. Магазинууд үсөөн баригдана. Энээн тухай хэлсэхэдээ, мүнгэ зөөрн хангалтагүй багаар һомологдоно гэжэ олохон ушарта шалтаг баригдаг байна. Юрэдөөл, тэрэньшье нэгэл удхатай ха. Зүгөөр үшөө нэгэ найдамтай эшэ үндэһэн бии бшуу. Энэ хадаа гэр байра барилгада гаргашалагдадаг мүнгэ зөөриһөө таһалагдаһан табан процентнь болоно.

Буряадай АССР-эй Худалдаа наймаанай министерствэдэ орожо, эдэ мүнгэн яажа хэрэглэгдэнэб гэжэ һонирхобоб.

— Манайда худалдаа наймаанай эмхинүүд муугаар баригдана, — гэжэ министр М. Хабалов харюусаба. — Хэрбээ эдеэ хоолой магазинуудай ниитэ талмайн хараалагдаһанда дутэрхы байгаа һаань, промышленна эд барааная магазинууд шухала хэрэгтэйһээ хоёр дахин үсөөн. Эндэһээл олон тоото уршаг түбэгүүд, дутуу дунданнууд гарана ха юм. Жэшээнь, худалдаа наймаае тусхай шэглэлтэй болгохо, тэрэнэй бусад түрүү арганууде нэбтэрүүлхэ талаар ехэл гээгдэлдэ оронхойбди. Таһалагдаһан табан процент мүнгэн хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэнэ гээд сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Юунһээ нимэ байдал тохёолдобоб? Горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Е. Мульченко хото городой урган хүгжэлтые тодорхойгоор харуулһан планшедүүдые стол дээгүүр дэлгээжэ табяад, худэлмэриин ябасые тайлбарилхадаа, энэ асуудалда анхаралаа улам ехээр хандуулна:

— Һүүлэй хорин жэл соо хотын хүн зоной тоо хоёр дахин олошоржо, 317 мянгада хүрөө. Олон шэнэ шэнэ микрорайонууд бии болоо. Үнэхөөрөөшье, эдэнэй туд бүхэндэ социально-ажаһуудалай барилгануудые болхоолго гээгдэлдэ оронхой. Энэ юунһээ шалтагаалнаб гэхэдэ, барилгашадай хүсэнэй дутаһанһаа. тиихэдэ, сэхыень хэлэбэл, бидэнэй эрилтэ һулаар табиһанһаа болоно.

Хүн зоной һуудал байдал хангалгын предприятинуудые хүгжөөхын түлөө харюусалгатай хүнүүдтэ Улаан-Удын партийна болон совет зурааануудай хүтэлбэрилэгшэдэй хангалтагүйгөөр эрилтэ табилга хото городто ехэ бэрхэшээл тохёолдуулна. Би хотын хэдэ хэдэн шэнэ квартал нуудаар ябажа харабаб. Олон арбаад мянган ажалшад иишэ нүүжэ ерэнхэй. Эдэнэр хэр түбхинэнхэйб? Хэрбээ барилга хэлгын проектнүүдые харабал — энэ талаар эндэ бүхы юумэн һайн. Бодото дээрээ гэр байрын таһалгануудые... магазинууд, почто, аптекэ болгожо түхеэрэнхэй.

Хүнэй ажаһуудаг шэнэ районуудта худалдаа наймаанай, зоной һуудал байдал хангалгын, соёлой предприятинуудые барилгын укжагайруулагдадаг гү, али огтолон хойшолуулагдашадаг ушар баримтануудай энэ хотодо улам олошоржо байһаниинь тоншье хангалтагүй. Тоо баримтануудые харуулая. Улаан-Удын хүн зоной хахад хубинь — столовонуудаар, 47 процентнь кинотеатрнуудаар хангагданхай. Һургуулида ороодүй үхибүүдэй эмхи зурааануудай 17 мянга хүрэхэгүй һуурита байбалнь, 21 мянга шахуу багашуул эндэ ябадаг юм. Долоон мянга шахуу үхибүүд ясли, саадаар оройдоо хангагдаагүй байнаар.

Магазин, хүүгэдэй саад, хүн зоной ажаһуудал хангалгын байшан бариха мүнгэн хододоо бии байдаг. Зүгөөр тэдэниие бариха хүнүүд үгы. Барилгын һула, муу бааза ехэ һаад тойбо татана.

Главвостоксибстройн подразделениинүүдэй нэгэн — «Буряатпромстрой» нэгэдэл гол худэлмэри бэелүүлдэг юм. Хангалтагүй һулаар хүгжөөгдэһэн баазатай байһан дээрэһээ тэрэ хабсаргадамал түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые аяар табан зуу гаран километрнээ — главкын мэдэлэй предприятинаа асардаг. Хирпиисын дүрбэн завод проектээр хараалагдаһан хүсэндөө удаан саг соо оруулагдажа ядажа байһаар. Эдэнэрэй гаргадаг силикатна хирпиисэ муу шанартай, эбдэрхэдээ бэлэн.

«Буряатпромстрой» гэр байрын ба социально-ажаһуудалай барилга хэхэ түсэбүүдээ жэлһээ жэлдэ дүүргэнэгүй. Үнгэрһэн жэлдэ гэр байра — 70, коммунальна барилганууд — 75, һургуулида ороодүй үхибүүдэй эмхи зурааануудые бариха программа 39 процентээр дүүргэгдэһэн байгаа. Эндэ «удаанай барилга» гэһэн ойлгомжо заншашанхай. Драмын театрай байшан — юһэн, тамаралгын бассейн — долоон, мебельнэ комбинадтахи бүлэг цехүүд 20 жэл соо баригдажа байна. Мүнөө 80 миллион тухэригэй дүүргэгдээгүй барилганууд тоологдоно. Жэлдээ 50 миллиондо хүрэхэгүй тухэригэй барилгын хэгдэдэг байхада, нимэ ушар тохёолдобо бшуу.

Партийн областной болон городской комитетүүд, автономито республикын Министрүүдэй Совет соёл ажаһуудалай барилга хэрэгые эрхилдэг юм. Үнэ 1976 оной һүүл багта КПСС-эй обкомой бюрогой үзэмжидэ энэ асуудал табигдаа. Жэл үнгэрхэдэ, горсоведэй гүйсэдком барилгын түсэбдые бэелүүлгын ябасые шэн хэлсэнэн байгаа. Гэ шье эдэ хэмжээнүүд шуд дунгүүдые үгөөгүй. Юуб Шиндхэбэринүүдые бэелүүлгын хойноһоо нүлөө ехэ шалгалта хэхэ хэрэгтэй. Тиимэ шалгалта хэгдэнэ.

«Буряатпромстройн» нэ муу хүдэлмэри Главвостоксибстройдо хамаагүй юм ааб даа. Буряадтахи подразделениингээ ябуулга һайжаруулхые оролдохо зэргэтэй. Гэбэшэ ёһотой шалгалта хэгдэнэ нүлөө ехэтэй дэмжэлгэ үзүүлдэгэнэгүй. Жэшээнь, Улаан-Удэ хотын байшан гэр барадаг комбинат эльжэ һалаһан түмэр хэрэгсэлнүүдые пэлгэ хэшье аргагүй байна. Главкын бусад эмхинүүдтэй сасуулбаа, гаргашалхаар хараалагдаһан металлай үйлдэдэһэнэй Буряадай баригашадта хүртэдэг байнаниинь гайхалтайшье бшэ.

Эндэ тодо нарин тодорхойлогдонууд балай хүнгүй, олохон ушарта хомосшухаг материалнуудые ёно гуримаар эльгээдэг бана: «ехээр лэ эригшэдэ бардаастай шанга хоолойн хүнүүдтэ үгэхээ». Үрэ дүгүүдынь баясуулнагүй. Ба нотеатрай интерьернүүд таагүй, зохидгүй үнгэтоһон шэрээр шэрдэгдэнэ потолоогуудтань бүд татаданхай. Тамаралгын бассейндэ алюминий витражуу табигдахаар хараалагдаһан. Хангалгын дээрэ дурсагдаһан арганнуудай ашаар ма талл, зарим ушарта хэлсэдэгэй ёһоор. «үүсхэлтэ аргаар» олдоһон байна. Удаань хоёр жэл соо таруугүй байдалда витражнуу бэлдэгдэнэн байгаа. Тэд шанарыньшье муу, гаргашань хэмжээлэшэгүй ехэ.

Улаан-Удэ хадаа Байгалай саанахи хурдан түргөөн хүгжэжэ байһан хото болоно. Ороной эүүн зүүгэхи захаа гаанай ба соёлой ехэ түб болоно байһан тэрээндэ комплексно хүгжэлтын гол ёһо нуудые улам нариннаар сайжаха хэрэгтэй. Энэ хото гоё то үргэн ехэ, гоё һайхан өөрсэ янзын архитектуратай барилганууд хэгдэхэ ёһотой. Тэрэ хүнүүлэй гэртэхи ажалыень хүнгэн болгоһон, сулөө сагыень алмаһан. хүдэлмэдаа наймаанай, зоной ажаһуудал хангалгын үргэн ехэ предприятинуудтай байха ёһотой.

А. СТАРУХИН.
(«Правдын» корр.).
(«Правдын» июниин 11-нэй номерһөо).

Улаан-Удэ хото.

БҮХЫ ХУРЬГАД—ШАХАЛГАНДА

Энэ колхоздо бүхы хурьгадыць бүри апрелиин һүүл багта эхэһээ һалгаагдана. Мүнөө 4800 хурьган нэгэ газарта суглуулагдаад, һайн х аарууһа, тэжээл дээрэ байлгагдана. Тэдэнние 5 хүн харууһална, Үбэл болотор хурьган бүхэниие 38 килограммһаа багa бэшэ шэгнүүртэй болгохо зорилго урдаа табина.

Нёдондо гандуу уларилтай жэл байжа, үбһэ тэжээл, илангаяа адууһа малда эдюулхэ талха ороohон, һолоомо, зелёнко гэхэ мэтэ бага бэлэдхэгдээд, үнгэрэгшэ үбэлжэлгэ хүшэрхэн эрхэ байдалда үнгэргөө гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Хэзээдэшье һолоомоор дуталдажа үзэгдөөгүй аад, энэ жэлдэ тэрэниие ондоо область, хизаарнуудһаа зөөхэ баатай болообди.

Иимэ эрхэ байдалда адууһа малай, илангаяа эхэ хонидой зарим тэды туража, хүсэ шадалаа гээжэ ондо ороһониинь мэдээжэ ааб даа. Хэнэйшье мэдэһээр, энэ жэлдэ үбэлынь саһа ехэтэй, айхабтар хүйтэн байгаа гээшэ. Тиигээд хабартаа апрель, май соо баһал хагсуу хүйтэн, хуурай һалхитай байжа, хүшэр хүндэ үбэлжэлгые дабажа байһан малда баһал нэмэлтэ бэрхэшээл ушаруулһаниинь мэдээжэ.

Эдэ бүгэдые хараада абажа, урда жэлнүүдэй ажаглалта, дүй дүршэл дээрэһээ үндэһэлэн, энэ жэлдэ хурьгадай харууһалгые шэнэ гуримаар эмхидхэхэ гэжэ шийдээбди. Апрелиин эхин багаар энэ асуудалые колхозой правлени, партком дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, тодорхой хэмжээнүүдые хараалаа һэмди.

Тиигэжэ 4000 гаран хурьгадай байха ехэ байра түхеэрээбди. Бүтүү ханатай байра нарабша баряад, тойруулжа хорёо хэһэн бээрээ, тэрэнээ олон таһалганууд болгожо хубаагаабди. Тэндэнь уһа хэхэ хобоонууд, талха, ороohо, үбһэнэй гурил, мүн бүдүүн тэжээл хэжэ үгэхэ хобоонууд түхеэрэгдээ ааб даа.

Апрелиин һүүл багаар бүхы хурьгадаа эхэнээнь таһалжа, энлээ суглуулаабди. Бүхыдөө 4800 хурьгад эндэ асарагдаа. Түбхын түрүүн ажахын ветеринарнууд, зоотехнигүүд, ахалагша хонишодтой хамта хурьган бүхэниие нэгэ-нэгээр шахуу барижа шалгаад, нариннаар шэгнэнһэн байна. Үбшэн үлбэрнүүдыень хуу илгаад, амяарынь тусхай профилакторидо оруулаа. Бэшьень томо, жэжээрнь хэдэн бүлэг болгожо илгаа.

Эдэ суглуулагдаһан бүхы хурьгад табан хүндэ даалгагдаа. Тус бригадые дүршэлтэй механизатор, малшан үгтай хүн Владимир Иванович Афанасьев хүтэлгаар энэ асуудалые колхозой правлени, партком дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, тодорхой хэмжээнүүдые хараалаа һэмди.

Тиигэжэ үбэлжэлгын эхилтэр тус бүриинь 38 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэй болгохо, олонхи эрэ хурьгадыень гүрэндэ худалдаха зорилготойбди.

Байгша ондо колхозой хонин ажалда муу бэшэ үрэ дүн түйлагдаа гэжэ тэмдэглэхээр. Энэ жэлдэ ажахыда зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 89 хурьган абтаа. Колхозой түрүү хонишолой нэгэн Прокопий Лукич Синицын зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга түлжүүлжэ, социалис мурысөөндэ эрхимлэжэ гараа. Дүршэлтэй хонишон Арон Иванович Разуваев зуун эхэ хонин бүриһөө 98 хурьга абажа тушаагаа.

Иигээд ерэхдээ бүхыдөө абтаһан хурьгадаа нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ, томо болгохын тула тэдэнээ илгажа, тусгаар харууһанда табяабди.

Энээнһээ урдахи жэлнүүдтэ хурьгад гол түлэб июниин тэн болотор шахуу эхэнүүдтээ суггаа ябадаг байгаа гээшэ. Хэнэйшье мэдэһээр, хабартаа, май, июнь соошье хээрын бэлшээридэ хурьгадай оложо эдихэ ногоон үшөө ургаагүй байдаг ха юм даа. Хурьгад эхэнүүдтээ ходо бэлшээридэ ябахадаа ооһэдөө ёһоор өөдэлхэгүйһөө гадна, эхэнүүдээшье мүртэй эдеэлүүлдэггүй байһаниинь элитэ.

Харин мүнөө хурьгадһаа һалгаагдаһанһаа хойшо эхэ хонид хараа байса һайжаржа байна. Нооhоёо хайшалуулха болотороо хонид хусэ шадал һайса абаха ёһотой. Энээнэй ашаар эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлгын эхилтэр тобир тарган болгохын түлөө оролдохобди.

Хурьгадые илгажа, тусгаар һайн харууһанда байлгахаһаа гадна, эрьенүүдые, голодоһондо гаргагдаһан эхэ хонидые баһал шахажа эхилээбди. Бүхыдөө 2 мянга шахуу хонидые илгаад, нэгэ газарта суглуулжа, тэдэндэ тус бүридэнь үдэрэй 400 грамм талха таряа эдюулээд, һайн ногоотой газарта адуулнабди. Шахамал хонидые харууһалдаг бригадые бэрхэ малшан Михаил Григорьев толгойлно. Эдэ хонидые намар болотор тус бүриинь 40 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэй болгожо, үүрэндэ тушаахабди.

Орёо бэрхэтэй уларилтай эрхэ байдалда манай колхозой хонишод ингэжэ ажалай шэнэ түрүү онол арганууде хэрэглэн, хабарай хагсуу сагта хонид, хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр харууһалжа байна гэээшэ.

Н. ПАВЛОВ,
Бэшүүрэй районой Калининай нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

МАСТЕР

Зэдын районой барилгазаһабарилгын участогай мастер Алексей Алексеевич Андреев Совет Армида алба хэһэнэйнгээ удаа Ивалгын гидромелиоративна техникум дүүргээ Тиигээд барилгашан модошо дархан ябаа. Ажалдаа оролдосотой, барилгын, заһабарилгын хүдэлмэри һайн мэдэдэг байһан тула тэрэ Зэдын районой барилга заһабарилгын участогай мастераар томилогдоhон юм.

Энэ тушаалдаа урагшатай һайн ябана. 1977 ондо 68 мянган тухэригэй барилга заһабарилгын хүдэлмэри хэхэ түсэбтэй байһэн. Тэрэнээ 127.8 мянган тухэригтэ хүргөө.

Мастер Андреевэй хүтэлбэри доро 13—15 хүн ажалдана. Тэдэнэр бүлгадаа ажалэйнгаа нормые холо үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Байгша оной түрүүшэй кварталда 8000 тухэригэй заһабариин хүдэлмэри хэхэ даабаряа 10000 тухэригтэ хүргөө. Мүн нютаг тосхондо болбосон тухэлтэй болгохо талаар 9.2 мянган тухэригэй хүдэлмэри хэжэ, даалгабаряа 110 процент бэелүүлээ.

Алексей Андреев коллективаа соогоо хүндэтэй Ажалдаа бэрхэ хэһэн хүдэлмэрээ өрхим шанартайгаар тушаана.

С. ГЫРЫЛОВА.

РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХИНАЛТЫН КОМИТЕДТЭ

АМТАТА ЭДЕЭ ХООЛОЙ ШАНАР ШАЛГАГДАНА

Республикын арадай хиналтын комитет ээлжээтэ заседани дээрээ эдеэ хоолоор ажалшадые шалгаг Улаан-Удын үйлэдбэриин нэгэдэлэй КПСС-эй XXV съезд шидхэбэринүүдые хэрэгжүлгэ байһан тухай асуудалые, мүн шалгалтын дүнгэ хаража үзэбэ.

Кондитерска эдеэ гаргадаг Улаан-Удын үйлэдбэриин нэгэдэлэй үедэ КПСС-эй XXV съезд шидхэбэринүүдые бэелүүлгэ үйлэдбэриин ашаг үрые, үйлэдбэрилһэн продукциингаа шанарые дээшэлүүлхын түлөө зарим хүдэлмэри ябуулһан байна гэжэ арадай хиналтын комитет тэмдэглэбэ. Түс нэгэдэлэй партийн, профсоюзай организаци, арадай хиналтын гол бүлэг (бүлэгэйнь түрүүлэгшэ М. М. Вяткова) хирэ хирэ болоод лэ үйлэдбэриин нөөсэ, арга боломжонуудаа яажа хэрэглэгдэдэг, ямар шанарай продукци үйлэдбэрилэн гаргагдадаг байһые шалгажа үзэдэг. Шалгалтын дүнгүүд коллективэй партийна, профсоюзай суглаануудаа дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг, дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүд хараалагдадаг. Гэбэшье, үйлэдбэриин нөөсэ, арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэхэ талаар горитой хэмжээнүүд абтадаггүй байна гэжэ арадай хиналтын комитедэй шалгалта элирүүлбэ. Эшэнине нимэ тоонууд элеэр гэршэлнэ. Улаан-Удын үйлэдбэриин нэгэдэлэй бүхы үйлэдбэриин хүсэнүүдэй 60,5 процентнь ашаглагдадаг байба. Ушар тнимэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ тус нэгэдэлэй үйлэдбэриньгарзатайгаар эрхилэгдэдэг болоо.

Кондитерска промышленностин Улаан-Удын үйлэдбэриин нэгэдэл продукци худалдаха талаар һүүлэй 2 жэлэйнгээ түсэб 95,2 процент, продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө оройдоо 80 процент дүүргэһэн гээшэ. Тэрэшэлэн ассортиментын талаар түсэб дүүргэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, байгша оной нэгэдэхи кварталай туршада 9 зүйлэй продукциин оройдоо минл 5 зүйлэй продукци үйлэдбэрилһэн байна.

Улаан-Удын үйлэдбэриин нэгэдэлэй кондитерска 3 фабрикада шанарай түлөө тэмсэл һулаар ябуулгадана. Жэшээлхэдэ, 1977 ондо, мүн байгша оной нэгэдэхи кварталай туршада аяар 280 тонно кондитерска зүйлнүүд голгдоһон юм.

Улаан-Удын үйлэдбэриин нэгэдэлэй кондитерска фабрикануудаа захилнуудые саг болзортонь дүүргэдэггүй. Шанар муутай продукци үйлэдбэрилһэнэйнгээ түлөө 282 мянган түхэриг яла түлэһэн байна. Гэхэтэй хамта, продукци гамнан хадагалха, алмаха хэрэгтэ горитой анхарал хандуулагданагүй.

Ажадай бүтээсэ һүүлэй жэлнүүдтэ дээшэлнэгүй. Ажалай журам эбдэхэ, ажалһаа хожомдохо ябадал дэлгэрэнхэй. 1977 ондо 1448 час соо фабрикын хүдэлмэрилэгшэд ямаршье шалтаггүйгөөр ажалдаа гараагүй. Олон хүн халаанһаа үлүү сохэ саг соо ажаллана.

Улаан-Удын үйлэдбэриин нэгэдэлдэ үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхын, продукциингаа шанарые һайжаруулхын түлөө шанга тэмсэл ябуулагданагүй гэжэ республикын арадай хиналтын комитет тэмдэглэбэ. Түс нэгэдэлэй арадай хиналтын гол бүлэг ажал хүдэлмэрэй үшөөшье һанаһанда хүрэмөөр эмхидхээгүй байһаар.

Республикын арадай хиналтын комитет заседани дээрээ энэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсээд, дутагдалнуудаа усадхахыень дурадхаһан хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол баталан абаба.

Тэрэшэлэн республикын арадай хиналтын комитет ажахынуудта минеральна үтэгжүүлгэ хадагалха тухай, Буркоопсоюзай эмхинүүдтэ арһанай зүйлнүүдые ямараар бэлдэдэг, тушаан абадаг тухай асуудал хаража үзөөд, зохихо шидхэбэри баталан абаа.

Республикын арадай хиналтын комитет заседани дээрээ энэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсээд, дутагдалнуудаа усадхахыень дурадхаһан хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол баталан абаба.

Тэрэшэлэн республикын арадай хиналтын комитет ажахынуудта минеральна үтэгжүүлгэ хадагалха тухай. Буркоопсоюзай эмхинүүдтэ арһанай зүйлнүүдые ямараар бэлдэдэг, тушаан абадаг тухай асуудал хаража үзөөд, зохихо шидхэбэри баталан абаа.

Республикын арадай хиналтын комитет заседани дээрээ энэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсээд, дутагдалнуудые усадхахыень дурадхаһан хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол баталан абаба.

Тэрэшэлэн республикын арадай хиналтын комитет ажахынуудта минеральна үтэгжүүлгэ хадагалха тухай. Буркоопсоюзай эмхинүүдтэ арһанай зүйлнүүдые ямараар бэлдэдэг, тушаан абадаг тухай асуудал хаража үзөөд, зохихо шидхэбэри баталан абаа.

Республикын арадай хиналтын комитет заседани дээрээ энэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсээд, дутагдалнуудые усадхахыень дурадхаһан хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол баталан абаба.

Тэрэшэлэн республикын арадай хиналтын комитет ажахынуудта минеральна үтэгжүүлгэ хадагалха тухай. Буркоопсоюзай эмхинүүдтэ арһанай зүйлнүүдые ямараар бэлдэдэг, тушаан абадаг тухай асуудал хаража үзөөд, зохихо шидхэбэри баталан абаа.

Олоной нюдэн хурса

РАЙОННО КОМИТЕДҮҮДТЭ СЭЛЭНГЭ

Районой арадай хиналтын комитет ээлжээтэ заседани дээрээ «Хүн зоной захилнуудые дүүргэхэ талаар ажаһуулай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай хүдэлмэри тулай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинат һүүлэй жэлнүүдтэ хүн зоной захилнуудые дүүргэхэ, тэрэнэй шанар һайжаруулха талаар зарим тэды амжалта эзэлһэн байна. Хүн зонине хангаха 1977 оной, мүн байгша оной 4 һарын түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Мүн комбинадай оёдолой ательенүүдтэ «Шанар» гэжэ шэнэ стемэ нэбтэрүүлэгдэнхэй. Комбинадай гаргаһан продукциие бүхыдэнь шалгажа байха хинагша диспетчер хоёрой шаал шэнээр бии болгогдоихой.

Гэхэтэй хамта, ажалшадай захилнуудые саг болзортонь дүүргэхэ, тэрэнэй шанарые һайжаруулха хэрэгтэ дутагдалнууд бии байһаар. Жэшээлхэдэ, байгша оной январиин 1-һээ хойшо 12 хүн захилнуудаа һөөргэнь бусаажаа. Тнихэдэ 5 хүн захилнуудые саг болзортонь дүүргэгдүй гэһэн гомдол оруулаа.

Хүн зоной захилнуудые дүүргэхэ талаар дутагдалнуудые усадхахыень арадай хиналтын комитет ажалшадай һаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай хүтэлбэрилэгшэдые (директорынь Д. Д. Тучинов, ахамад инженерынь Л. И. Череданова) уялгалба.

БАРГАЖАН

Энэ районой арадай хиналтын комитет Шитханай совхоздо малшадай ажалай хэр зэргэ оньһожоруулагдаһан хэрэгтэй асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Совхозой ахамад инженер М. Степановай хүтэлбэри доро фермэнүүдые оньһожоруулха, тодхогдоһон оньһон техникэ ашаглаһан хэрэгтэй тула ехэ юумэн хэгдэнхэй гэжэ арадай хиналтын комитет тэмдэглэбэ. Һү-һаалиин фермэнүүдтэ наг шэбхэ эзэлһэн техникын хүсөөр гаргагдаг болонхой. Совхозой фермэнүүдэй 80 процентнь үнеэдые оньһон аргаар уһалгаа. Хэрэг эмхидхэгдэнхэй, бүхы бүдүүн тэжээлэй 90 процентнь шанаржуулан буйлуулагдана.

Гэхэтэй хамта, һү һаалиин зарим фермэнүүдэй хүдэлмэри оньһожоруулагдаагүй байһаар. Жэшээлхэдэ, һү һаалиин 2-дохи фермэдэ үнеэдые һааха агрегатууд хүдэлнэгүй. Тиигэжэ ехэнхи ажалынь тус фермэдэ бар хүсөөр үдэдэг байна.

Арадай хиналтын комитет эдэ бүгэдэ асуудалнуудые хаража үзөөд, совхозой һү һаалиин фермэнүүдые техникэ талаарнь хангажа байха тусхай пункт байгша оной июнийн 1 болотор нээхэ дурадхал совхозой дирекциндэ зөвлөлөө.

ТҮНХЭН

Түмэр түдэгэ суглуулха, бэлэдхэхэ тушаа КПСС-эй Төв К-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолые Түнхэнэй районой ажахынууд ямараар дүүргэнэб гэжэ районой арадай хиналтын комитет хаража үзэбэ.

Районой ажахынууд энэ тогтоолые биратай һайнаар дүүргэнэгүй гэжэ арадай хиналтын комитет тэмдэглэбэ. Жэшээлхэдэ, 1976—1977 онуудай туршада Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 55 тонно, «Маяк» колхоз 56 тонно, Ленинаай совхоз 84 тонно түмэр түдэгэ дутуу тушааһан байба. Түмэрэй хаядаһа гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэгдүй ажахынууд яла түлөөд лэ байдаг заншалтай боловхой. «Восточные Саяны» колхоз 401 түхэриг, Ленинэй нэрэмжэтэ— 462 түхэриг, «Сибиряк» колхоз 784 түхэриг хаяа түлэһэн байна.

Арадай хиналтын комитет энэ асуудалаар зарим ажалшуудай хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоое шагнаһан юм. Зүүн түмэрэй хаядаһа гүрэндэ тушааха түсэб дүүргэгдэнгүй.

Түнхэнэй районой арадай хиналтын комитет түмэр түдэгэ суглуулха, тушааха түсэбөө дүүргээгүй ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдые дары хэмжээнүүдые абахыень шаналба.

ЯРУУНА

Тус районой Нисэнгын совхозой һаалишадай муу шартай һү гүрэндэ тушаадаг тухай асуудал арадан хиналтын комитет хаража үзэбэ.

Байгша оной нэгэдэхи кварталай туршада Нисэнгын совхозой тушааһан 1540 центнер нүнэй 1318 центнерынь өндөрдохи сортоор тушаагдаа. Нэгэшье центнер һүн нэгэдэхи сортоор тушаагдаагүй. Март һарада һаагдаһан бүхы нүнэй хахадынь гурбадахи сортоор тушаагдаа.

Нимэ байдалай гол шалтагаанинь юуб гэхэдэ, совхозой һү һаалиин фермэнүүдтэ зоотехническэ эрилтэнүүд бүрэгдэнэгүй гэжэ шалгалта харуулаа.

Тус совхозой ахамад ветеринарна врач Д. Д. Цыренжапов, һү һаалиин комплексые даагша Г. Чимитдоржиева гэгшэд шанга һанаулгада хүртэһэн байна.

Арадай хиналтын хүүдэһэн № 4

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

Амтатай эдеэнэй шанарай шалгалтын дүнгүүдые зүбшэн хэлсэбэ.

Түрүү дүй дүршэл тухай үгүүлэл.

Гүрэнэй мүнгэ эөөри үригшэдтэ һанаулга хэгдэбэ.

Нютаг нютагай мэдээсэлнүүд.

АЖАЛАЙ ШЭНЭ ШАТА

Эгээл харюусалгатай хаһа—малай үбэлжэлгэ дүүрэбэ. Республикын арадай хиналтын комитет үнгэрэгшэ намар республика дотороо малай үбэлжэлгын хойноһоо хиналта байгуулха зорилготойгоор тусхай тогтоол абаһан юм. Энээнине бэелүүлхэ талаар хэдэн хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа һэн.

Үбэлжэлгын эхилхэһээ холо урид энэ асуудалаар районуудай арадай хиналтын комитедүүд болон бүлэгүүдтэ туһаламжа болгон, тусхай зүбшэл, ном, суглуулбаринууд эльгээгдэнэн байгаа.

Үнгэрэгшэ жэлэй октябрь һарада, мүн байгша оной январьда районой арадай хиналтын комитедүүдэй бүхы түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн зарлагдажа, үбэлжэлгын үедэ арадай хинагшадай бэелүүлхэ зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдээ бэлэй. Мүн бүхы аймагуудай арадай хиналтын бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэр, арадай хиналтын постнуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, арадай хиналтын эдэбхитэйшүүлэй семинар-зүблөөнүүд энэ асуудалаар үнгэргэгдэбэ.

Нинтын малай үбэлжэлгын үедэ арадай хиналтын зургаануудай ажал хүдэлмэрээ эдэбхижүүлхэ хэрэгтэ эдэ бүхы хэмжээнүүд ехэтэ нүлөөлһэн байһанинь эли ааб даа. Мал ажалай асуудал эрхилдэг штатнабэшэ 20 таһаг, колхоз болон совхозуудай 156 гол бүлэг, арадай хиналтын 750 пост үбэлжэлгын хойноһоо хинан шалгажа байгаа юм. Тнихэдэ арадай хинагшад, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, нинтын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна. Тэдэнэй хүсөөр 350 шалгалта үнгэргэгдэһэн, тэрэнэй 91-нинь комитедүүдэй заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, дутагдалнуудые усадхаха шанга хэмжээнүүд абтаһан байна. Жэшээлхэдэ, хүтэлбэрилхы 170 тушаалтад харюусалгада хабаадуулагдаа, 49 шалгалтын дүнгүүд КПСС-эй райкомой бюрогой болон районой Советэй гүйсэдкомой заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байха юм. Энээнтэй хамта, колхоз, совхозуудай арадай хиналтын гол бүлэгүүдэй заседанинууд дээрэ шалгалтын дүнгүүд саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэгдэдэг, дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүд хараалагдадаг һэн.

Республикын арадай хиналтын комитет энэ үбэл 6 дахин үбэлжэлгын ябасые шалгажа үзэбэ. Тэдэ шалгалтануудай дүнгүүд республикын газетэнүүдтэ тунхаглагдадаг, радио болон телевиденеэр дамжуулагдадаг байгаа. Тодорхойлходо, Бэшүүрэй районой бүхы ажахынуудаар ябажа, үбэлжэлгэдөө ямараар бэлдэһые үнгэрһэн октябрь һарада шалгаа һэмди. Тнихэдээ олон дутагдал элирүүлэгдэжэ, тус районой хүдөө ажахын управлениин начальник, ахамад зоотехник гэм зэмдэ хүртэһэн байна. Тэрэшэлэн Баргажанай, Хурамхаанай, Зэдын, Түнхэнэй, Яруунын болон бусадшье районуудай арадай хиналтын комитедүүд мүн лэ тнимэрхүү шалгалтануудые үнгэргөө һэн.

Зэдын районой арадай хиналтын комитет үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые, тэрэнэй ябасые һайнаар шалгадаг, горитой хэмжээнүүдые абадаг юм. Эндэ арадай хиналтын гол бүлэгүүдэй хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэһэн байдаг. Жэшээлхэдэ, Оёорой совхозой арадай хиналтын гол бүлэг (түрүүлэгшэнь Г. Ж. Тарбаев) саг үргэлжэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа гараа. Үбэлжэлгын эхилхэһээ холо урид тэдэнэр түсэбөө гадуур арадай хиналтын 8 пост байгуулаа бэлэй. Тэрэ постынь гэшүүд үбһэ тэжээл гамнаха, малай гарзалха ушарые усадхаха талаар ехэ юумэ хэһэн байна. Арадай хинагшадай хүсөөр бүхы коллективэй ажал хүдэлмэриинь дүнгүүд нилээд һайжараа бэлэй.

Оёорой совхозой арадай хинагшад хонидой хурьгалжа эхилхэһээ урид районойнгоо арадай хинагшадта нээмэл бэшэгээр хандаһан юм. Тиигэжэ тэдэнэр үргэн олонитын эдэбхитэйгээр ажаллаха хэрэгтэ нүлөөлһэн байна бшуу.

Байгша оной нэгэдэхи кварталай туршада. нёдондо жэлэй энэ үетэй жэшэбэл, тугалнуудай тоо 11 процентээр, хурьгадай — 29 процентээр дээшэлһэн, һү һаали 17 процентээр нэмэгдэн, эбэртэ малай, хонидой гарзалха ушар 50 процентээр хороһон байна.

1977—78 онуудай үбэлжэлгын үедэ (нэгэдэхи кварталай дүүрэтэр) хүдөө ажахын продукци гүрэндэ худалдаха түсэб үлүүлэгдэһэн байна.

Арадай хиналтын комитедүүд үйлэдбэрилһэн продукциин шанар һайжаруулгада ехэ анхарал хандуулдаг юм. Шанарые шалгалтын дүн 46 дахин районой арадай хиналтын комитедүүдэй заседани дээрэ хаража үзэгдөө.

Улаан-Удын районой арадай хиналтын комитет «Байкал» учхозой тушаадаг һүнэй шанар шалгажа, олон дутагдалнуудые элирүүлээ бэлэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ зуһаландаа гаралган эхилбэ. Тэдэнэр зунай үедэ һү ехэр һаахын, эбэртэ мал болон хонидоо тобир тарган болгохын, тиигэжэ түсэбтэ табан жэлэй габшагай ажалай жэлдэ бүхы түсэбүүдээ амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө улам эршэмтэйгээр тэмсэжэ эхилхэнь гээшэ.

Малшадай һайнаар ажаллахын тула ажаһуудалай зохид эрхэ байдал хангагдаха ёһотой. Малшадай зуһалангууд хэр зэргэ заһабарилагдааб, зунай үедэ ажаллаха эрхэ байдал хэр зэргэ хангагданаб гэһэн асуудалаар арадай хинагшад мүнөө һонирхожо, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха талаар эрид хэмжээнүүдые абажа байнхай.

Гол зорилго юуб гэхэдэ, партийна, профсоюзай организацинууд тэрэ тоодо арадай хиналтын комитедүүд, бүлэгүүд болон постнууд малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргөөд байхадаа, саашдаа, иланганя зундаа, хүдөө ажахын продукци бүри ехэр үйлэдбэрилхын түлөө булталдаа эмхитэйгээр ажаллаха уялгатай болонобди.

В. ПЛЕХАНОВ,
республикын арадай хиналтын комитедэй инспектор.

ЭДЭБХИТЭЙШҮҮЛ

Хяагтын районой арадай хиналтын комитет ээлжээтэ заседани дээрээ Харанхын сельскэ Советэй дэргэдэ эмхидхэгдэһэн арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые согсолбо.

7 хүнһөө бүридэһэн арадай хиналтын энэ бүлэгэй гэшүүд хүн зоной этигэл найдабари харюулан, ехэ хүдэлмэри ябуулна. Тус бүлэгэй хүдэлмэрине харуулхын тула хэдэн хэдэн жэшээнүүдые дурдая.

Хонхолын магазинуудта асарагдаһан мяхан ондоо хүнүүдтэ худалдагдана гэһэн дохёо арадай хиналтын бүлэгтэороһон байба. Энэ дохёогой ёһоор, комисси байгуулагдаад, шалгалта хэгдэһэн байгаа. Һаймаалагшад танил хүнүүдтээ мяха ехэр худалдадаг байба гэжэ арадай хинагшадай шалгалта элирүүлээ һэн. Шалгалтын дүнгүүд Хяагтын райпотребсоюзай правленидэ эльгээгдэһэн бэлэй. Тиигэжэ складые даагша Л. Жарникова, магазинине даагша Донская, худалдаа наймаанай таһагые даагша Печуренко гэгшэд харюусалгада хабаадуулагдаһан байна.

18-дахи ГПТУ-гай байрые механик, коммунист В. В. Перепечин ударидадаг юм. Тус совет хирэ хирэ болоод лэ сугларжа, хамтадаа бэелүүлхэ зорилгонуудаа зүбшэн хэлсэдэг, зохихо шидхэбэри баталан абадаг юм. Сельскэ Советэй түрүүлэгшэ болон гүйсэдком тус советэйнгээ хүсөөр бүхы хүдэлмэрээ ударидан хүтэлбэрилхэ аргатай байна бшуу. Сельскэ Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. Е. Горшков иигэжэ хэлэдэг:

— Арадай хинагшадгүй ажаллахань хүшэр байха һэн. Сельскэ Советэй дэргэдэхи арадай хиналтын гол бүлэгэй түрүүлэгшээр коммунистка Зенфира Даниловна Дамбинова һунгагдаһаар 3 жэл тухай болобо. Зарим предприяти, организацинуудай дутагдалнуудые элирүүлжэ, тэдэнине усадхаха талаар арадай хинагшад хэмжээнүүдые абадаг юм. Тнихэдэ арадай хиналтын гол бүлэгэй түрүүлэгшэ шалгалтынгаа дүнгүүдые коллективтэнь зүбшэн хэлсэхын, һэргылэмжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын түлөө ороллодог юм. Арадай хинагшад коллективэй суглаануудаа дээрэ үгэ хэлэдэг, хэһэн хүдэлмэри. тухайгаа мэдээсэдэг байна.

Сельскэ Советэй арадай хиналтын гол бүлэгтэ хэдэн секциннүүд эмхидхэгдэнхэй юм. Эдэ секциннүүдые арадай депутадуудаа Н. И. Степанова, С. Т. Ермолина гэгшэд хүтэлбэрилнэ.

Арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлмэриин кварталай түсэб арадай хинагшадай гурбан һарада нэгэ дахин болодог хамтын суглаан дээрэ баталагдадаг юм. Тэрэ суглаан дээрээ гол бүлэгэй түрүүлэгшэ З. Д. Дамбинова үнгэрһэн саг соо түсэбэй ёһоор хэгдэһэн ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг. Нигэжэ даалгагдаһан хүдэлмэриингөө түлөө хүн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлнэ ха юм.

Арадай хиналтын бүлэгэй заседани дээрэ гол түлэб шалгалтын дүнгүүд харагдажа үзэгдэдэг, тодорхой хэмжээнүүд хараалагдадаг, гүрэнэй хуули эбдэгшэд шанга шүүмжэлэлдэ ородог. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй 1968 оной декабриин 18-най тогтоолоор баталагдаһан «СССР-эй арадай хиналтын зургаануудай дүримүүдтэй» зохилдуулан гэм зэмэтэй хүнүүдые хэһээдэг байна. Зарим материалнуудынь партийна ба совет зургаануудта, арадай хиналтын комитедтэ дамжуулан үгтэдэг. Энэ бүлэг «Арадай хиналтын булан» гэһэн стендтэй. Тэндэнь арадай хинагшадай ажал хүдэлмэри үргэнөөр харуулагдадаг юм. Бүлэгэй гэшүүд Р. Ф. Туганинова, Ф. М. Хворостина, Н. А. Безносова, В. А. Татарникова болон бусад эдэбхитэй ажалаараа олондо магтуулна. Арадай депутадууд, арадай хинагшад гүрэнэй зөөридэ эзэн бусаар хандаха, гүрэнэй зөөри үбэршэлхэ, ажалай журам эбдэхэ, гүрэнэй шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаха ушарнуудтай эбсэшэгүйгөөр тэмсэнэ. Тэдэнэр энэ харюусалгатай, хүнүүдтэй ажалдаа бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана гээшэ.

А. СУРМАЧ,
Хяагтын районой арадай хиналтын комитедэй ажал хүдэлмэрине олондо соносохо секторэй гэшүүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: арадай хинагшадай харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд.

Авторай фото.

ҮДЫН ХИНАГШАД ҮҮСХЭЛТЭЙ

— Манай арадай хиналтын бүлэгтэ эдэбхитэд, ажалай түрүүшүүл ородог, — гэжэ «Бурятсельхозмонтаж» трестын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Үдын отделениин партийна организациин секретарь И. Д. Гомбоев хэлэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ арадай хинагшад автомашиныг гаражай хүдэлмэри шалгажа, олон дутуу дундануудые элирүүлээ. Арадай хиналтын гол бүлэгэй абаһан хэмжээнүүдээ уламжалан, тус предприяти үнгэрэгшэ жэлэй октябрь һараһаа хойшо үйлэдбэриингөө түсэб дүүргэдэг болоо һэн. 1977 ондо 27 тонно, байгша оной нэгэдэхи кварталда 5 тонно түлишэ алмаһан байна.

Цехүүдые электрын элшэ хүсөөр гэрэлтүүлхэ, станогуудые, электро-гагнуурин аппараатуудые зүбөөр ашаглаха хэрэг гуримшуулагданхай. Энэнине нимэ баримта гэршэлнэ. Үдын отделени үнгэрэгшэ жэлэй туршада электрын элшэ хүсэ үлүү ехээр гаргашалдаг байгаа һаа, байгша оной нэгэдэхи кварталай туршада 22 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаба.

О. БЕРЕЗКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **арадай хинагша Жамба Дугаров, слесарьнүүдэй бригадир Иван Рандин.**

ОЛООРОО ХАБААДААБДИ

Районоймнай ажахынуудта хабарай тарилга хүшэр эрхэ байдалда үнгэрөө. Гэбэшье манай районой тарыашад сагай уларилай муушье һаа, ажалай һайн эмхидхэлтэй байһанаа харуулба.

Арадай хинагшад хабарай тарилгын үедэ ехэ тухагүй ажаллаа. Юуб гэхэдэ, агротехническэ хэмжээ ябуулгануудай дүүргэлтын, тарилгын шанарай хойноһоо хиналта хэрэгтэй байгаа бшуу. «Первомайский», Худанай, Чисаанын совхозууд бүхы тарилгаяа агротехническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргөө. Тнихэдэ Хэжэнгын, Загаһатын совхозуудай механизаторнууд түрүүшээр ажал хүдэлмэридөө голодоһо гаргажа байгаа һэн. Эдэ совхозуудай гаргаһан голодоһо арадай хинагшад саг дарыдань элирүүлжэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдтэ урид шалан һануулга хээ һэн.

Район соомнай тарилгын үедэ арадай хиналтын нэмэлтэ 40 пост хүдэлөө. Тнихэдэ совхозуудай дирекциин дэргэдэ хабарай тарилгын шанар шалгажа байха 18 инспектор томилогдоһон юм. Арадай хинагшад С. П. Линейцев, Т. Ж. Ринчинов, А. Г. Кузьмин, Ф. Е. Михайлов, И. В. Андриевский болон бусад тарилгын үедэ эдэбхитэйгээр ажаллаһан байна.

Хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ тиигэжэ олоороо хабаадаһан байнабди.

Д. ЖАНАЕВ,
Хэжэнгын районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

ТЕЛЕФОНОЙ ТҮЛӨӨ... СОВХОЗОЙ КАССАҺАА

Районой арадай хиналтын комитет хүдөө ажахын үйлэдбэрине хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан мүнгэ зөөрине районой совхозуудта хэр зэргэ зүбөөр гаргашалдаг тухай асуудал заседани дээрээ хаража үзэбэ. Тиихэдэ «Республикын колхоз болон совхозуудта экономическа хүдэлмэрине һайжаруулха, тэдэнэй экономико бэхижүүлхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үгэсые дээшэлүүлхэ талаар бэелүүлдэг хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй обкомой бюрогой, республикын Министрнүүдэй Советэй 1977 оной декабриин 15-да баталан абаһан тогтоолые районой ажахынууд гүйсэд һайнаар дүүргэнэгүй гэжэ арадай хиналтын комитет тэмдэглэбэ.

Арадай хинагшадай үнгэргэһэн шалгалтын үедэ олон дутагдал элирүүлэгдээ. Хүдөө ажахын үйлэдбэрине саашадань хүгжөөлгэтэй холбоогүй юумэндэ гүрэнэй мүнгэ зөөри ехээр гаргашалагдана гэжэ тэдэнэр тэмдэглээ. Ушар юуб гэхэдэ, иимэ шалтагаанһаа уламжалан, совхозууд ехээр гарзада ороно. тэдэнэй ашаг олзо доошолно. Тэрэшэлэн зарим совхозуудта мүнгэ зөөри гаргашалгын журам эбдэгдэдэг байба.

Жэшээлхэдэ, Михайловкын совхоздо үлүү нэгэ бухгалтер, нэгэ почтальон абтаһан байгаа. Тэрэ хоёрто 1976 ондо 1.720 түхэриг түлэгдөө. Хамниин совхоздо һүүлэй хоёр жэлэй туршада хоёр харуулшадта аяар 3.744 түхэриг үгтөө. Тнихэдэ Енгорбойн совхозой кассаһаа совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй гэртэхи телефонуудай түлөө һүүлэй хоёр жэл соо 1.123 түхэриг гаргалагдаа.

Михайловкын совхоздо урдань ажалладаг байһан, мүнөө гаража ошоһон хүнүүд 1.000 шахуу түхэриг үри зээлитэй зандаа байһаар.

Гэхэтэй хамта колхозой газар хүнүүдтэ хубаажа үгэхэ, совхозой кассаһаа абаһан мүнгөөр юумэ худалдажа абаха ябадал эндэ дайралдана.

Районой арадай хиналтын комитет эдэ дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүдые хараалба.

Үрэнэй зөөридэ хайша хэрэгээр хандадаг харюусалгата хүнүүд арадай хиналтын комитедэй шидхэбэреэр шанга донгодолгодо хүртэбэ.

Б. ОЧИРОВ,
Захааминай районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ НОНИН

ДУРЛАҺАН МЭРГЭЖЭЛЭЭРЭЭ

Татьяна Калекина бүри багаһаа тогоошон болохо хүсэлэнтэй һэн. Эхынгээ эдеэ хоол бэлдэхэдэ анхаралтайгаар ажаглан харадаг, эсэгэдээ амтатай эдеэ бэлдэдэг бэлэй. Он жэлнүүдшье ошожо, Таня мэргэжэлээ шэлэхэ наһандаа хүрөө.

Тиин Шэтэ хотын кооперативна техникумэй кондитернуудые бэлдэдэг отделенидэ ороо һэн. Тус һургуулияа дүүргээд, Баунтын райпогой столоводо хүдэлжэ эхилээ. Түрүүшын үдэр-һөө тэрэ мэргэжэлээ эрхимээр шудалһанаа харуулжа шадаа. Ажаллаха бүреэ шадабаринь дээшэлжэ, дээдэ гарай мэргэжэлтэн болотороо ургаа. Элдэб янзын торт, печени ба бусадшье зүйл амтатайгаар бэлдэжэ, олонине баясуулдаг. Мүн эдеэ хоол шанахадаашье бэрхэ, хүн зонтой харилсахадаашье урин зантай юм.

Л. ПОПОВА.

БАЙГААЛИИЕ ХАМГААЛАГШАД

Прибайкалиин районой түб һууринай бүхы эмхи зургааануудай комсомолой организациин секретарьнар сугларжа, байгаалиингаа ногоон баялигые гал аюулһаа хамгаалха, ой модо хамгаалдаг хүнүүдтэ али болохоор туһалха тухай зүбшэһэн байна. Тиигэжэ амаралтын болон бусад газарнуудта комсомолой патрульнуудые бии болгохо, дежурство эмхидхэхэ, тэдэнэй гуримтайгаар хүдэлхынь түлөө тусхай график зохёохо, тэрэнэй хойноһоо хиналта табиха гэһэн шиндхэбэри абтаа.

Турунтаево тосхоной комсомолшууд болон залуушуулай шиндхэбэри хүсэндөө оронхой. Июнь һарын эхинһээ хойшо харгы барилгын 3-дахи участогай, райбольницын, райсоведэй, ажаһуудалай комбинадай, мүн «Прибайкалец» колхозой залуушуул «ногоон патрульда» гараад байна. Тиигэхэ зуураа, үргэн олон ажалшадай дунда байгаалиин баялиг — ой модо гал аюулһаа аршалан хамгаалха, ой модоной арадай ажахыда тон шухала байһан тухайнь ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулна.

А. КОЗИН.

ЭЭЛЖЭЭТЭ ХЭШЭЭЛ

Эдир наһанай «Романтик» гэжэ нэгэдэл Хяагта хотын библиотекын дэргэдэ эмхидхэгдэнхэй юм. «Ямаршье ажал һайн» гэһэн темээр ээлжээтэ хэшээл эндэ үнгэргэгдэбэ.

Тус нэгэдэлдэ ябадаг 8—10 классуудай һурагшадай урда хотын элдэб түрэлэй мэргэжэлтэд, алба хаагшад ба хүдэлмэришэд үгэ хэлээ. Жэшээлхэдэ, врач А. С. Елгашев, мүрдэгшэ Ф. Г. Дубровский, 9-дэхи СПТУ-гай багша С. М. Щепелова, трикотажна оёдолой цехэй технолог В. М. Литовкина, военкомадай түлөөлэгшэ Е. В. Мункоев болон бусад өөһэдынгөө шэлэһэн мэргэжэл тухай һурагшадта хөөрэһэн байна.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Галина Бурдуковская «Мэргэжэлэй орон руу аяншалга» гэһэн темээр һонирхолтой мэдээсэл хээ. Гадна литературна викторина, «Хайшан гэжэ мэргэжэл шэлэхэб» гэһэн номой выставкэ эмхидхэгдээ.

«Романтик» нэгэдэлэй гэшүүдэй эмхидхэһэн ээлжээтэ хэшээлынь һурагшадта тон туһатайгаар үнгэрөө. Энээн тухай эндэ хабаадаһан багшанар тэмдэглэжэ, эмхидхэгшэдтэ ба үгэ хэлэгшэдтэ баяр баясхалаң хүргөө.

Т. КЛОЧИХИНА.

МУХАР-ШЭБЭРТЭ

ШЭНЭ ГЭРТЭ ТҮБХИНЭБЭ

«Бурводстрой» трестын Мухар-Шэбэртэхи нүүдэл-оньһожоруулагдамал колоннын хүдэлмэришэдэй 4 бүлэ шэнэ гэртэ нүүбэ. Уужам һаруул таһалгатай гэрнүүд соогоо түбхинэжэ, газаахи участогууд дээрээ модо һөөгүүдые, сэсэгүүдые һуулгажа, огородой эдеэ тариба.

Залуу бүлэнэрэй ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха хэрэгтэ тус колоннын хүтэлбэрилэгшэд онсо анхарал хандуулжа байдаг. Хүдэлмэришэд өөһэдын столоводтой, үхибүүдынь тааруу зохидоор баригдаһан хүүгэдэй саадта ябадаг.

ХҮН ЗОНДО ХУДАЛДАГДАА

Түгнын совхозрабкоопой столовын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлээр амтан эдеэ хоолой элдэб зүйл хүн зондо худалдалга эмхидхэгдэбэ. Шараһан мяхан, котлетэ, фарш, бууза ба мяхаар бэлдэгдэһэн бэшэшье амтатай блюдэнүүдые хүнүүд худалдан абаа. Гадна печени, коржик, бүүлхэ гэхэ мэтэ ехээр худалдагдаба. Иигэжэ нэгэ үдэрэй туршада дүн хамта 190 түхэригэй эдеэ хоолой элдэб зүйл һууринай хүн зондо худалдагдаа.

В. КОВАЛЕНКО.

П. И. Чайковскийн нэрэмжэтэ конкурс

ТҮРҮҮШЫН ҮДЭР

П. И. Чайковскийн нэрэмжэтэ уласхоорондын VI конкурсын мүрысөөнэй программые пианистнар июнийн 10-да нээжэ, Москвагай консерваториин Ехэ зал соо бэлигээ туршалсаа.

Үрдань ута зал байна. Пианистнуудай конкурсно шалгалта һара шахуу үргэлжэлхэ юм. Түрүүшын хөөр шатада шэлэлгын шалгалта болохо. Гурбадахи, дүн гаргалгын лэ шатада онсо үйлэ хэрэгүүд болохо байха. Зүгөөр түгэсхэлэй мүрысөөндэ орохын тула хүгжэмтэ марафоной эхин дээрэ бүхы уран бэлигээ харуулха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, 12-һоо дээшэ бэшэ пианистнар түгэсхэлэй нааданда оруулагдаха бшуу. Харин мүрысөөндэ 76 хүн хабаадажа эхилээ. Тэдэнэй хэниинь эгээл бэлигтэй байхаб? Мэдэжэ совет хүгжэмшэ Андрей Эшпайн толгойлһон уласхоорондын ехэ жюри тус асуудалда харюу үгэхэ юм.

Пражска консерватори дүүргэһэн, хүгжэмэй искусствын академиин студент, 22 наһатай Томаш Вишек гэгшэ хүгжэмтэ турнирые эхилбэ. Хамагһаа түрүүн наадахада харюусалгатай ааб даа, тиимэһээ Томашой сэдьхэлээ хүдэлһэниинь ойлгосотой. Зүгөөр шагнагшад тэрэниинь мэдээшьегүй. Гүйсэдхэлгын талаар орёо бүхы оньһон шадабаряа гаргажа наадахаар ондо ондоо янзыг ба жанрай долоон зохёол—дүшэн минута ээлһэн бүхэли концерт бэрхээр, һүр жабхалантайгаар тэрэ наадаа. Д. Шостаковичой хэлээшээр, композиторай зохёохы ажалай дээдэ шатын һүлдэ бологшо хүгжэм бэшэһэн Чайковскийн зохёолнууд конкурсын программа соо тусхай һуури ээлнэ. «Жэлэй дүрбэн саг» гэһэн альбомой пьесэнүүд соohоо али нэгыень өөһэдөө шэлэжэ, түрүүшын шатада гүйсэдхэхые конкурсдо хабаадагшадта дурадхагданхай.

Мүн баһа Венгриин, Болгариин, Франциин, Бразилиин, Великобританиин, США-гай түлөөлэгшэд түрүүшын үдэр наадаа. Америкын пианистнарай һургуули гарагшад мүрысөөндэ хамагһаа олоор — 22 хүн, хабаадана. Тэдээн соohоо шагнагшадай урда эгээл түрүүлжэ Крейг Нисс гараба. Дүршэлтэй хүгжэмшэ, национальна конкурснуудта хэдэн дахин илажа гараһан тэрэ хүбүүн уласхоорондын мүрысөөндэ түрүүшынхээ хабаадажа байбашье, илалтын түлөө тэмсэхээр эрид шиидэнги. Чайковскийн нэрэмжэтэ конкурсдо туйлагдаһан амжалта хадаа дэлхэйн бүмбэрсэгэй концертнэ эрхим залнуудай үүдэ сэлижэ үгэдэг гэжэ хүгжэмшэдэй дунда һайн мэдээжэ бшуу.

Совет гүйсэдхэгшэд түрүүшын үдэр наадаагүй. Жээрэбэй еһоор, тэдэнэр имагтал гарагай «коёрто, июнийн 12-то мүрысөөгөө эхилхэ юм.

Конкурсдо хабаадагшад «Стенвей», «Бехштейн» гэһэн рояльнууд дээрэ наадана. Гайхалтай һайхан абяатай байһаараа илгардаг тус инструментнүүд шэб шэнэнүүд: конкурсын нэегдэхын урдахана зорюута худалдажа абаһан байгаа. Уласхоорондын турнирта хабаадахаяа ерэһэн хүн бүхэндэ хахад часай турша соо рояльнуудые туршажа үзөөд, алинииень шэлэхэ арга боломжо үгтэнэн юм.

И. ВЕКСЛЕР,
В. ДЖАЛАГОНИЯ,
ТАСС-ай корреспондентнүүд.

МИНСК. СССР-эй арадай скульптор З. И. Азгурай бүтээлнүүд орон дотор нилээд мэдээжэ болонхой юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай, ажалай геройнууд, гүрэнэй болон нинтын мэдээжэ ажал ябуулагшадай скульптуранууд ороной элдэб музейнүүдтэ хадагалатдажа байдаг.

СССР-эй Уран зурагай академиин гэшүүн, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Заир Исаакович Азгурта Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ һаяхан олгогдобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: З. Азгур бүтээлэйнгээ дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохроник.

МАНАЙ СЛОВАРЬ

(Һанамжа, дурадхалнуу)

И.

Импорт — гадаадаһаа эд товар асаралга: импорт сырья — гадаадаһаа түүхэй эд асаралга.

Импульс — түлхисэ эршэ: 'съезд даст новый импульс продвижению нашей великой страны к коммунизму — манай агууехэ ороной коммунизм тээшэ дабшалтада съезд шэнэ эршэ оруулха.

Имущество — эд зөөри: социалистической собственностью является также имущество профессиональных и иных общественных организаций — профсоюзай болон ниитын бусад эмхинүүдэй эд зөөри мүн лэ социалис зөөри болоно.

Имущий — зөөритэй, баян: в капиталистических странах увеличивается расстояние между имущими и неимущими — капиталис оронуудта зөөритэйшүүл ба зөөригүйшүүл хоёрой хоорондохи зай улам ехэ болоно; имущие классы — баян ангинууд.

Инвестиционный — удаан болзороор урьһаламжалдаг: инвестиционный банк СЭВ—СЭВ-эй удаан болзороор урьһаламжалдаг банк.

Инвестиция, инвестировать — һомолхо, оруулха: инвестировать капитал в какое-либо предприятие за границей с целью получения прибыли — ашаг олзо абаха зорилгоор хилын саанахи ямар нэгэн предприятие мүнгэ зөөрсэр хангаха (или: предприятида мүнгэ зөөреэ оруулха).

Индивидуализм — өөрынгөөл ашаг туһые хараха ябадал: проявления индивидуализма — өөрынгөөл ашаг туһые хараха ябадалай үзэгдэлнүүд.

Индивидуальность — онсо түхэл, онсо шэнжэ, өөрсэ шэнжэ: полное раскрытие индивидуальности дарований и талантов — абьяас бэлигтэй хүнүүдэй өөрсэ шэнжьень гүйсэд дүүрэнээр дэлбэлэн харуулха.

Индивидуальный — тус тустань, тусхайта нюурай, үмсын, хубиин, хүн бүхэнэй: полнее сочетать индивидуальную и коллективную заинтересованность — хүнүүдые хамтадань ба тус тустань урмашуулгые улам һайнаар хэрэглэхэ; содействовать индивидуальному жилищному строительству—хубиин байрын барилгада туһа хүргэхэ; ленинский принцип индивидуальной ответственности за порученное дело — даалгагдаһан хэрэгэй түлөө тусхайта нюурнуудай харюусалгатай байха тухай ленинскэ гол ёһон; индивидуальный отбор кандидатов в члены партии — партиин гэшүүдтэ кандидадуудые тус тустань шэлэн абаха.

Инстанция — шата: высшая инстанция — дээдэ шата, низшая инстанция — доодо шата.

Институт — институт, эмхи, ёһо гурим: западноевропейские политические институты, находящиеся в руках крупного капитала — томо капиталай гарта байдаг Баруун Европын политическэ эмхинүүд.

Интеграция — нэгэдэл: экономическая интеграция социалистических стран — социалис ороноудай экономическа нэгэдэл;

Интенсивность, интенсивный — эршэмтэй, эршэ хүсэтэй, эршэтэй шанга, ... шэмтэй түргэнөөр: интенсивность труда — хүдэлмэриин эршэм; интенсивная враждебная пропаганда — дайсадай эршэтэй шанга номнол; организовать интенсивный откорм молодняка крупного рогатого скота — залуу эбэртэ бодо малые эршэмтэйгээр шахаха ... эмхидхэхэ.

Интенсификация — ... шэдхэлгэ, шангадалга, эршэдхэн түргэдхэлгэ, ... үрэ түгэс болголго: интенсификация производства — үйлэдбэриие эршэдхэлгэ.

Интервент — булимтарша, хүсэрхэгшэ.

Интервенция — булимтаралга, гадаадаһаа хүсэрхэгшэ: прямая военная интервенция — гадаадаһаа сэрэгээр сэхэ оролго.

Интерес — аша туһа, эрилтэ, хүсэл эрмэлзэл, һонирхол, анхарал, анхаралдаг оролдолго: отвечать интересам всей мировой социалистической системы — бүхэдэлхэйн социалис байгуулалтын аша туһада гаараха; ... ховные интересы — оюун ухаанай эрилтэнүүд; интересы у наших государств общие — манай гүрэнүүдэй ... сэл эрмэлзэлнүүдынь нэгэ ниитэ юм.

Инцидент — ушарал, ... шаг, тулалдаан, зуршалдөөн: вооруженный инцидент на границе — буу ... сэг хэрэглэлгэтэйгээр ... дээрэ болоһон үшарал.

Инфляция — мүнгэнэй ... гүй бололго: милитаризм ведет к истощению наций, разорению народов, изнывающих под бременем налогов, растущей инфляции и дороговизны — сэрэг дайнда бэлдэхэлгэ үндэһэ яһатануудые зүдэрөөнэ, мүн алба налогуудта хашагдан, мүнгэнэй үнэгүй, эдеэ хоол, эд ... раанай улам үнэтэй бологоһоо тулижа байһан ардуудые үгырүүлнэ.

Информационный — мэдээсэлэй: информационная программа «Время» — мэдээсэлэй «Время» программа.

Информация — мэдээсэл, мэдээн: средства массовой информации—олониитын мэдээсэлэй хэрэгсэлнүүд.

Информировать — мэдээсэхэ, дамжуулха, дуулгахаа: регулярно информировать местные партийные органы — нютагай парткйна органуудта саг үргэлжэ дуулгажа байха.

Ирригация, ирригационный — газар уһалалга, газар уһалха, уһалуурин: труба для ирригационного строительства — газар уһалгаһа тухэрэлгын соргонууд.

Исключительность, исключительный — онсо тусгаар, имагтал, үлэмжэ, ... сэ, гансал, тусхай: всякое проповедь расовой или национальной исключительности, вражды или пренебрежения наказываются по закону — расын гү, ... үндэһэ яһатанай онсо тусгаар байдал, үнөө хяһаа болон доро хараха ябадал номнобол, — эдэ бүгдэ хууляар хэнээгдэдэг; насаждение духа национальной исключительности — үндэһэ яһатанине онсо тусгаарта тоолоһон үзэл нэбтэрүүлгэ; в исключительной собственности государства находятся: земля, ее недра, воды, леса—газар, тэрээн доторхи баялигууд, уһан, ... модон гүрэнэй онсо тусгаар зөөри болоно.

Футбол

НЭГЭ ҺУУРИ УРАГШАА, НЭГЭ ҺУУРИ ГЭДЭРГЭЭ

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй, мүн Казахай ССР-нээ манай зонодо наададаг футболистнуудай дунда эзлжээтэ — арбан дүрбэ, арбан табадахи уулзалганууд үнгэргэдэбэ. Июнийн 7—10-най үдэрнүүдтэ болоһон наададай дүн гаргахада, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлээд ябаһан Павлодарай «Трактор» команда Рубцовскын «Торпедо», Семипалатинскын «Спартак» командануудые аб адли 1:0 тоотойгоор илажа, мүрысөөнэй таблицада байдалаа улам һайжаруулжа шадаба.

Хоёр уулзалга өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэһэн Карагандагай «Шахтер» Комсомольск-на-Амуре хотын команде 2:0 тоотойгоор шүүжэ, Владивостогой футболистнуудтай (2 : 2) тэнцэжэ, хоёрдохи һуури эзэлбэ. Мүн гэртээ наадаһан Барнаулай «Динамо» «Автомобилистын» футболистнуудтай 2:2 тоотойгоор тэнцэжэ, «Чкаловец» командада 1:3 тоотойгоор шүүгдэхэдээ нэгэ һуури урагшаа, нэгэ һуури гэдэргээ сухариха баатай болобо. Харин хабарһаа хойшо хаанашье ябахадаа эрхим һайнаар наадажа ябаһан Хабаровскын футболистнууд «Горняктай» 2:2 тоотойгоор тэнцэһэн, Темиртаугай футболистнуудта 2:0 тоотойгоор шүүгдэһэн байба. Красноярскын футболистнууд Томскын команде 2:1 тоотойгоор илахадаа, түрүүшүүлэй тоодо оробо.

Мүнөөдөө сохижо оруулһан бүмбэгынгөө тоогоор манай командын урда орохон Целиноградай «Целинник» команда эдэнэртэ айлшалһан «Спартак», «Восток» командануудые 4:2, 4:0 тоотойгоор шүүжэ, нилээд урагшаа дабшаба ха юм. Харин манай футболистнууд Братскын «Энергия» команде 1:0 тоотойгоор шүүһэн аад, удаадахи уулзалгада «Ангарын» футболистнуудта 1:0 тоотойгоор илагдаа бшуу.

Тус тустаа арбан дүрбөөгөөд очкотой болоод ябаһан «Спартак», Эрхүүгэй «Звезда», Томскын «Торпедо», Владивостогой футболистнууд мүнөөдөө дундуурхи һуури эзэлнэ. Семипалатинскын команда удаадахи гурбан наадаяа өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэ болоно. Эдэнэр Эрхүүгэй областнин «Ангара», «Звезда», «Энергия» командануудтай наадаха юм. Мүн «Луч» команда «Целинник», мүрысөөнэй таблицада эрхимлэһэн «Трактор», Омскын «Иртыш» командануудтай өөрынгөө стадион дээрэ наадаха болонхой. Томскын «Торпедо», Эрхүүгэй областнин команданууд энэ удаа бусад командануудтайгаа эзлжээтэ уулзалгануудаа үнгэргэхөөр айлшалха юм. Манай зонодо эрхимээр наададаг Благовещенскын «Амур» команда байгша ондо бага зэргэ бүдэржэ захалба. Эдэнэр эзлжээтэ гурбан уулзалгаяа өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэ байна.

Улаан-Үдын футболистнууд удаадахи гурбан уулзалгаяа өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэнь. Түрүүшынь наадан үглөөдэр болохо. Манайда айлшаар Барнаулай «Динамо» команда ерэхэ юм. Тиихэдэ июнийн 19, 23-най үдэрнүүдэтэ Томскын, Новосибирскын футболистнуудтай наадаха.

Мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд:	наадаа	шүүгдэ	тэнцэ	шүүгдэ	бүмбэгэ	очко
«Трактор» Павлодар	14	11	2	1	20— 3	24
«Шахтер» Караганда	14	7	5	2	19—12	19
СКА Хабаровск	14	7	4	3	17—11	18
«Автомобилист» Кр-к	15	6	6	3	17—15	18
«Динамо» Барнаул	15	7	4	4	16—17	18
«Целинник» Целиногр.	14	7	3	4	20—15	17
«Локомотив» У-Үдэ	15	7	3	5	12—14	17
«Ангара» Ангарск	14	6	4	4	13—10	16
«Иртыш» Омск	14	6	3	5	14—15	15
«Спартак» Семип.	14	4	6	4	15—12	14
«Звезда» Эрхүү	14	4	6	4	12—11	14
«Торпедо» Томск	15	4	6	5	19—19	14
«Луч» Владивосток	14	6	2	6	13—15	14
«Чкаловец» Н-Сибирск	15	5	3	7	17—23	13
«Булат» Темиртау	14	4	3	7	14—15	11
«Горняк» Никольский	14	3	5	6	13—14	11
«Торпедо» Рубцовск	14	3	5	6	7—10	11
«Амур» Благовещенск	15	3	4	8	12—17	10
«Восток» У-Каменг.	14	4	1	9	8—16	9
«Амур» К-Амуре	14	2	5	7	4—12	9
«Энергия» Братск	14	3	2	9	12—20	8

Хилын саанаһаа

• ТАСС • АПН •

ОЛОНОЙ АНХАРАЛДА

ВЕНЭ. Түбэй Европодохи сэрэгүүдые, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хороохо асуудалнуудаар социалис ороноуудай оруулһан шэнэ дурадхалнууд Австриин ниислэл хотын политическэ ба ниитын бүлэгөөрхидэй анхарал татажа үргэлжэлһөөр. ГДР-эй, ПНР-эй, СССР-эй ба ЧССР-эй делегациннуудай үмэнэһөө Совет делегациин толгойлогшо Н. К. Тарасов Түбэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хороохо тухай хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшадай һүүлшын пленарна заседани дээрэ нимэ дурадхалнуудые оруулаа һэн. Энэ шэнэ үүсхэл буу зэбсэгүүдые, зэбсэгтэ хусэнүүдые хороохо тухай хэлсээ баталха талаар шэнэ алхам болохо гэжэ нютагай политическэ адаглагшад тэмдэглэнэ.

Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдые һуурилаань хүдэлгэхэ гээшэ энэ дурадхалай гол удха болоно гэжэ ниислэл хотын газетэнүүд СССР-эй делегациин толгойлогшын хэлэһэн үгые шэнжэлхэдээ тэмдэглэнэ. НАТО-да, Варшавска Договорто хабаатай оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые адляар хороохо, Түбэй Европодохи байдалые улам түбшэн даруу, тогтууритай һайн болгохые социалис оронууд оролдоно гэжэ «Винер цайтунг» газетэ бэшэнэ.

АНГОЛЫН ПРЕЗИДЕНТЫН МЭДҮҮЛГЭ

ЛУАНДА. Заирай дотоодын хэрэгүүдтэ НАТО-да хабаатай гүрэнүүдэй, Африкын хэдэ хэдэн ороноуудай хамааралсалга бүхы Африка түбидэ зүрюу харша байна гэжэ Анголын Арадай Республикын президент А. Нето, хүршэ Заирта болоно байһан үйлэ хэрэгүүдтэй дашарамдуулан, Анголын арадта хандажа, радиогоор үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Заирай Шаба провинцида болоһон восстани тухай тогтоходоо Заирта эсэргүү ямаршье ябуулга эмхидхэлгэдэ Ангола хабаадаагүй юм гэжэ А. Нето тэмдэглэбэ. Манай зүгһөө хэгдэхэ добтолгоһоо Заир айха ёһогүй гэжэ бүгдые найдуулха хүсэлэнтэйб гэжэ президент хэлээ.

Африка түбиин энэ райондо боложо байһан үйлэ хэрэгүүд Анголын ба Заирай хоорондохи хүршэ ёһоной харилсаа тогтоохо эрилтэ табина гэжэ Анголын гүрэнэй толгойлогшо саашадаа хэлэбэ. ФНЛА-гай, ФЛЕК-гай, УНИТА-гай банданууды, мүн Заирай газар дээрэһээ Анголодо эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулгануудые ходо үүдхэдэг хүлһэншэдые Анголын хилэһээ холодуулхыень А. Нето Заирай правительствые уряалба. Хүршэ ороноуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй манай хилые зубшуулан табигдажа байхада, НРА-гай арад хайша хэрэгээр, һанаа амарханаар хандажа шадахагүй гээд президент тэмдэглээ. Республикада эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулгада шиидхэхы шанга сохилто үзүүлхээр Анголын арад бэлэн юм.

ЮАР-ай расистнуудай Анголодо эсэргүү дээрмэдэхы түримхэй ябуулга хэнэнэй һүүлээр хэдэхэн үдэрэй үнгэрһэн хойно Шаба провинцида восстани эхилһэн байгаа гээд А. Нето һануулаа. Гэбэшье энэ ээрхэг түримхэй ябуулга бидэнэртэ сэрэгэй дэмжэлгэ үзүүлхэ хүсэлэн баруунай нэгэшье ороондо түрүүлээгүй байна.

С. КИПРИАНУГАЙ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ВАШИНГТОН. Эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ Кипрэй президент С. Киприану үгэ хэлэхэдээ, Кипрэй асуудалые дары түргөөр гуримшуулхые уряалба.

Кипрэй кризисые эсэслэн шидхэхын тула таарамжатай хэмжээнүүдые абахаар саг тулажа ерээ гээд тэрэ тэмдэглээ. ООН-ой шидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, арал дээрэһээ гадаадын бүхы сэрэгүүдые бүрин хүсэдөөр гаргаха гээшэ гол зорилгомнай болоно гээд С. Киприану мэдүүлбэ.

Бүхы хөөрэлдөөнүүд ООН-ой хүтэлбэри доро үнгэрхэ ёһотой гэжэ Кипрэй президент хэлэһэн байна. Энээнтэй дашарамдуулан, Кипрэй ерээдүйдэ хабаатай бүхы таланнуудай хоорондо хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхын тула ООН-ой оршондо уласхоорондын тусхай конференци зарлаха шухала гэжэ тэмдэглээ. Кипр тушаа али бүхы хөөрэлдөөнүүдтэ ООН-ой Аюулгүйн Советдэй гэшүүн һэн тула Советскэ Союз үргэнөөр хабаадалсаха эзэргэлэй гэһэн правительствынгаа хараа бодолые С. Киприану баталһан байна.

РЕФЕРЕНДУМЭЙ УРДА ТЭЭ

РИМ. Июнийн 11—12-то Италида үнгэргэгдэхэ национальна хоёр референдумдэ бэлэдхэл дүүрэбэ. Италиин 40 миллион шахуу хүнэй хабаадаха бүгэдэ арадай дуугаа үгэлгын үедэ хоёр хуулиин: ниитын гурим сахиха тухай ба партинуудта гүрэнэй зүгһөө мүнгэ һомолхо тухай хуулинуудай хуби заяан шидхэгдэхэ юм.

Шэнэ түхэлэй фашистнууд болон радикалнууд орон дотороо референдум үнгэргэхые баадаһаан байна. Эдэнэр парламентда тус хуулинуудые зүбшэн хэлсэлгэ таһалдуулһан байгаа. Харин тиихэдэ бусад партинуудай түлөөлэгшэд парламент дээрэ заһабаринуудые, хубилалтануудые тэдээндэ оруулха шухала гэжэ тэмсэһэн байгаа.

Олондо мэдээжэ дутагдалнуудтайшье һаа, ниитын гурим сахиха тухай хүсэндөө байһан хуули мүнөө үедэ баруунай үзэлтэй ба хархис хүсэнүүдэй харата муухай ябуулгануудтай тэмсэхэ арга олгоһон ори ганса зэбсэг болоно гэжэ демократическа бүлэгөөрхид тоолоно.

Анголын Арадай Республикын ниислэл хото Луанда ороной томо портын нэгэн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хотын гол үйлсын нэгэн.

ТАСС-ай фотохроник.

Бэеэ тушааһан ябадалыень һайшаана

ВАШИНГТОН. Египедэй сэрэгэй министр М. Аль-Гамаси арбан үдэрэй албанай хэрэгээр США-да ошобо. Эндэ ерээд байха үедөө Каирай эмиссар Сагаан байшангай, Пентагоной, США-гай гүрэнэй департаментын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ юм. Тэрээнһээ гадна, М. Аль-Гамаси США-гай сэрэгэй томо ехэ баазануудаар ябажа танилсаха, Пентагонһоо абтаһан захилнуудые бэелүүлдэг түрүү заводуудай нэгэндэ, «Нортроп корпорейшн» гэжэ самолёт бүтээлгын концериндэ хүрэхэ байна.

М. Аль-Гамаси хадаа Египедэй США-да ошоһон сэрэгэй түрүүшын министр болоно. Тэрэнэй ерэһэн ушарые тайлбарилхадаа, энэнь «политическэ ехэ удхатай» юм гэжэ американ шэнжэлэгшэд тоолоно.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Зунай хаһада элбэг продукци абахын түлөө» — түрүү бэшэг. «Социалис мүрысөөнэй ябаса» — суглуулбари. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Байгалай саанахи хотод» — А. Старухинай стаття. «Халааниинь найдамтай» — А. Козулинай стаття. «Түрэл орон доторнаа» — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда. Ажалшадай бэшэгүүдэй ... рюулагданхай.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Спортын тобшо һонин» — суглуулбари. Нютагай һонин. Хилын саанахи ...

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 7.55 —Дамжуулгын программа. 8.00 — «Время». 8.35—Үглөөнэй гимнастика. 8.55—Ленинскэ шангай лауреат. Түбэй телевидени. Бүхэсоюзна радиогой үхибүүдэй ехэ хоорой концерт. 9.40 — «Мать» — уран һайханай фильм.

«Орбита-2». 14.00 —Дамжуулгын программа. 14.05 — Баримтата фильмүүдэй программа. 15.05 —«Музейнүүд болон выставкын залнуудаар». Дрезденэй картинна галерей. 15.30 — «Ород хэлэн». 16.00 — «Манай саад». 16.30 — Фехтованяар СССР-эй чемпионат.

Улаан-Үдын студи. 17.... — «Факел» — залуушуулай программа. 17.45 — «Байкал» — мэдээсэлэй программа. 18.15 — «Нютагай хүдөө ажахыда». 18.45 — «Холын замда гарахадаа» — киноочерк.

«Орбита-2». 19.10 — «Спортлотогой» тираж. 19.... — «И снова Анискин» — телевизионно олон серийтэй уран һайханай фильмын премьерэ (1-дэхи серия). 20.30 — «Время». 21.00 — «Салют, фестивальы» — ... луушуулай программа. 22.... — Хүндэ атлетикээр Европын чемпионат. 22.55 — Шэнэ һонин.

САГАЙ УЛАРИЛ

Республика дотор үүлэтэйшэг байха, шииг нойтон балай орохогүй. Баруун хойноһоо секундын 6-... метр хүсэтэйгөөр һалиин. Байгал шадархи, хойто ... онуудта 15—20, Улаан-Үдэдэ 23—25, бусад нютагуудта 20—22 градус ... лаан болохо.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды —2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, переводов — 2-54-93, писем и селькоров— 2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория —2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР.

Н-04541. Заказ № 137. Индекс 5901.